

Szerkesztőség, kiadó...
Közlöny, Str. Baros...
Uj Kelet telefonja...
Szerkesztőség 977
Kiadóhivatal 844
Nyomda 879
Ezer osztály 488
N. Sz. 888

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

Lejárt
Hozzájárulások
Romániaiban
Egész évre 400 lei
Félévre 230 lei
Negyedévre 130 lei
Egy hónap 40 lei
Egy szám 10 lei
Cseht
Egy hónap 20 diár.
Egy szám 1 diár.

V. évfolyam, 197. szám Cluj (Kolozsvár) 5682. Elul 13 1922. szeptember 6. Szerda

Mit várhatunk a zsidó világtörvényszestől?

A zsidó világtörvényszest gondolatát, mint ismeretes, a mirza-chista Brod vetette fel a karlsbadi konferencián. A javaslat széles vitát provokált. A zsidó közvélemény tájékoztatlanul áll a kérdéssel szemben és nem tudja: a kongresszus mellett, vagy a kongresszus ellen nyilatkozzék-e? A kérdést, amely nyilvánvalóan fogva a zsidó politika központjába került, tisztázni kell. A politikai tényezők felfogásain kívül ismerni kell a pártérdekek felé emelkedő publicisztika véleményét is, mert tárgyilagossá állásfoglaláshoz csak így juthat el az erdélyi zsidóság. Súlyt helyezvén arra, hogy a fontos kérdés leglényegesebb hivatottak felfogásán át ismerhessék meg olvasóink, megkértük a zsidó publicista legkiválóbbjait, mondják el, hogy a fölvetett eszméről mi az ő ítéletük. Az alább közölt cikket az Uj Kelet olvasóinak Ruben Breinin, a jeles jiddis publicista és esszéista írta.

Mi nem lehetünk többé a népek játéklabdája, sem a bünbákja, mint azelőtt. A világpolitika, a népek önzése jobbra veti, balra löki a zsidó népet, hol fölemeli, hol lenyomja. Örökös mozgásban vagyunk, de nem haladunk. Csak az ostobák hiszik, hogy a világ kerekét forgatjuk. Ha nem akarjuk, hogy a világmechanizmus kerekét közöttünk felmorzsolódjunk és megsemmisüljünk, akkor nekünk magunknak kell kezünkbe venni a sorsunkat. Minden zsidó szellemet, minden zsidó energiát, minden zsidó tapasztalatot kell mozgásba hozni és kihasználni, hogy formába igazítsuk a jövőnk, hogy irányt adjunk a sorsunknak, hogy alkotásra serkentjük nagy tömegeink szétszórt erejét, amelyben megszámlálhatatlan képességek szunnyadoznak, építő, kultúrarszajzó, erkölcsi és szellemi lehetőségek, olyan potenciák, amelyek a népet föltámaszthatják, megváltthatják és megmenthetik az elmerüléstől. Megújodásra, szervezkedésre, a káoszól való menekülésre messzehangzó szóval csak a világtörvényszest verheti fel a zsidóság.

még csak rosszabbra fordíthatja a zsidó nép helyzetét. Most már sokan tudják, hogy az első cionista kongresszus felbresztette a zsidó szellemet és új epochát teremtett, nemzeti életünkben a legelevenebbet és a legserényebbet. Az első cionista kongresszus nemzeti fórumot teremtett és a zsidó reneszánsznak, a zsidó munkának, a zsidó ideáknak legjobb és legtehetségesebb férfiakat nyerte meg.

akiket minden új vakmerő lépés megfélemlít, nem képesek felfogni a világtörvényszest nagy hasznát — a kongresszus előtt. A konok gyűlölköri, akik életük oltját abban látják, hogy a zsidó tömegeket elbűntsák és a nemzeti gondolatot elszakítsák, akik félnek minden mozgalomtól és minden felvilágosítástól, amely a dolgozók szemét megnyithatja, nem is beszélnek. A zsidó világtörvényszest hatni fog a tömegekre az asszimiláns vezetők ellenére is. Azokról beszélnek, akik nem gyűlölködők, csak közömbösök, vagy csökönysök, vagy lassu felfogásúak. De ha egyszer már meglesz a világtörvényszest, akkor majd ők is mindjárt más szempontokhoz cövekelik a dologról való ítéletüket.

A zsidó világtörvényszest összehívásának szükségessége áll most a zsidó politika központjában, mert megváltásunk nehéz útján ez a legelső, a legfontosabb lépés és a legkomolyabb is. Számítatlan probléma köti és fogja a mai világtörvényszest, csupa olyan kérdés, amely kiharjadt az utolsó nyolc esztendő politikai, gazdasági és szociális változásaiból, vagy azokból a hatalmas megmásulásból, amelyek átforgatták a világhangulatot, a zsidóságnak népi értékmerőjét, a rólunk való ítéletet, mint olyan tényezőről, amely az emberi progresszivitás vonalában rombolni és alkotni tud. De átforgatták a sajátmagunk érzéseit is, abban a tekintetben, hogy kisebbségi mivelünkben milyen legyen és milyen lehet a mi helyzetünk a népek között és milyen feladatot kell vállalnunk abban a munkában, amely azért indult meg, hogy testünknek, lelkünknek való nemzeti otthonot teremtsen.

Csak a világtörvényszest adhatja meg a lehetőséget, hogy legjelentősebb és legtehetségesebb férfaink törekvésükkel legjelentősebb és legnagyobb órájában össztalálkozhasanak. Csak a világtörvényszest állíthatja ő előbük a bajainkat és a problémáinkat. Szinről szinre itt láthatják ők az erőinket és a lehetőségeinket. Csak itt lehet kísérletet tenni arra, hogy egyesítsük szellemi és erkölcsi erőinket egyszintenciánk, presztizsünk, nemzeti otthonunk, a népekhez való viszonyaink problémáit is csak itt oldhatjuk meg.

Most már tudja az egész világ, hogy a politikai cionizmus, amelyet formába a bázeli program rögzített, olyan értékeket hozott a zsidóságnak, mint még egyetlen egy megmozdulás sem a galut alatt: megkezdte a nemzeti otthonra való elmozdítást és a nagy, idegen világnak az a belátást is, hogy olyan szellemi értékekkel rendelkezünk, amelyek fölött faji tulajdonságok és ennél is nagyobb elszántsággal állunk. A cionista kongresszus tanította meg a zsidóságot az önmagát és büszkén követelje nemzeti jogait a népek között, ahol kisebbségeket alkot. Az első cionista kongresszus követve a nagy zsidó tömegekre is hatott, mozgásba hozta azokat a rétegeket is, amelyek nem esztakoztak a cionizmushoz, de példát vettek tőle és maganulták, hogyan kell megóvni a nemzetet méltóságát és hogyan lehet a világban a zsidó népet a legtehetségesebb forrasztani.

Arra gondolni, hogy legfontosabb zsidó problémáinkat eddigi módszereinkkel és eddigi apparátusainkkal is megoldhatjuk, épen annyi, mintha valaki az északi sark kikutatására indulna olyan expedícióval, amely nem másból áll, csak Mendele Mocher Szforim koldus-talygájából. A cionistáknak kell összehívni a világtörvényszest, nem csak azért, mert az angol kormányuk erre néve elkötelezték magukat és nem csak azért, mert összehívását a tizenketedik cionista kongresszuson elhatározták, hanem azért, mert más párt nem fogja összehívni, legalább nem egyhamar és ha akadna is olyan, amely megtenné, nagy köszönet nem volna benne, mert "ettől" a kongresszustól nem lehetne sikereket várni. A világtörvényszest csak a cionista szervezet hívhatja meg a világtörvényszest.

Csak megéporodott vezetők, csak visszamaradt intellektuálisok, csak alacsony szemhatáru politikusok, csak korlátozott, akik a zsidó nép erejében kételkednek, vagy olyanok,

A népszövetség letárgyalta a leszerelést

A panamerikai kongresszus elé viszik Chilébe

Az Uj Kelet tudósítójától

Genf, szeptember 5. (Rador.) Tegnap délelőtti negyed tizenegy órakor nyitotta meg De Gama braziliai delegátus a népszövetség ülését, amelyen minden nemzet delegációja teljes számban megjelent. De Gama megnyitójában üdvözölte a megjelenteket és beszédében kiemelte, hogy Brazília ez évben ünnepli függetlenségének századik évfordulóját és nagyon szeretné, ha ez az év, amikor a braziliaiak függetlenségüket ünneplik, a világbékének alapköve lenne.

napokban lesz évszázados nemzeti ünnepe. Sajnálja, hogy nem lehet jelen hazája nemzeti ünnepén, de ezzel szemben szerencsésnek érzi magát, hogy részt vehet a népszövetségnek, ennek a nagyszerű műnek a felépítésében. A népszövetséget ért rosszindulatu bírálatokra kijelenti, hogy a népszövetség csak három éve áll fenn és ez az idő kevés ahhoz a hatalmas feladathoz képest, amely a népszövetségre vár.

De Gama beszéde után Bourgeois francia delegátus emelkedett szólársra, aki szintén azon óhajának adott kifejezést, hogy az emberiségnek békére van szüksége. A szokásos ünnepségek és a delegátusok igazolása után a megnyitó ülés véget ért.

Az elnök beszéde közben megérkezett az egyetlen angol delegátus, miss Coolmans, az angol delegáció póttagja. Délamerika ezen az ülésen nagy szerepet játszik. Tegnap a leszerelési bizottság egyhangulag elfogadta Chile kormányának azt a javaslatát, hogy

Délután Bourgeois hosszabb tanácskozást folytatott lord Balfourral.

a leszerelés kérdését a panamerikai kongresszus elé vigyék, amely 1923 márciusában fog Chilében összehívni

A lapok szerint az asztriai kérdéstről folyt a tanácskozás.

A délelőtti ülés alig egy félóra hosszat tartott. Elhatározták, hogy az ülésüket csak délelőtti tartják meg, hogy délután a bizottságok dolgozhassanak. Az eddigi napirendhez hozzávették Litvánia tiltakozását a lengyel kormány önkényes megszállása ügyében és a brit delegációnak a pornográfia kereskedelmének megállítására benyújtott javaslatát.

Chile londoni követe lett a népszövetség elnöke

Genf, szeptember 5. Ma megnyitották a népszövetség tanácsának harmadik ülését. De Gama, a tanács elnöke megnyitó beszédében abból indult ki, hogy Brazília annak a

szó...
Közlöny...
Szatmár...
csontenyvet...
száraz és vizes...
ÉLYRÉSZI...
RU GYÁR...
SZ: ...
s elad: ...
műterem...
RUTH...
SOKA...
almi...
és 7-25.

A leszerelési bizottság elfogadta lord Robert Cecil általános alapelveit, amely szerint

a leszerelés semmiféle módja nem lehet eredményes, ha az nem általános.

A fegyverkezések korlátozására hatékony intézményt kell létesíteni és a leszerelésről csak akkor lehet szó, ha azt az egész világ elhatározza.

A délutáni ülésen elnökké Edwardst, Chile volt londoni követét választották meg, aki székfoglalójában abban jelölte meg a népszövetségi konferencia feladatát, hogy a népszövetségi szervezeteket kell megszilárdítani.

Seypel Genfben

Bécs, szeptember 5. Seypel kancellár tegnap Berlinbe utazott, hogy illetékes körökkel Ausztria helyzetéről megbeszéléseket folytasson.

Amerika új pénzügyi konferenciát akar

Bécs, szeptember 5. A Fehér Házból származó félhivatalos közlés szerint Amerika alkalmas időben részt fog venni Európa gazdasági és pénzügyi újjáépítésében.

Angol hajóraj Konstancában

Konstanca, szeptember 5. Ma reggel 8 órakor egy angol hajóraj érkezett ide a kikötőbe Remontle ezredes vezetésével.

Az oroszok elkobozták két angol hajót

Konstantinápoly, szeptember 5. Két áruval megrakott angol hajót Batum kikötőben az oroszok elkobozták.

Visszavonulás taktikai okokból

Lafayette, szeptember 5. Egy Athénből érkezett távirat szerint a görög csapatokat taktikai okokból visszavonulták, török csapatok folytatják előnyomulásukat és elérték Brussa városát.

A görögök kiűrték Kisáziát

London, szept. 5. A „Daily Mail”-nek jelentik Szmirnából, hogy a szmirnisi görög főmegbízott közzölte az amerikai, francia és olasz megbízottakkal, hogyha lehetséges, a görögök Kisázia békés kiűrtése céljából fegyverszünetet fognak kötni.

A „Daily Express” szerint a további ellenségeskedések megszüntetésére Anatóliában tárgyalások folynak. A tárgyalások alapja Kisázia kiűrtése. A görögök hajlandók Szmirnát és vidékét kiűrtetni.

A harmadik országrészi cionista konferencia programja

Az Új Kelet tudósítójától

A konferencia helye Arad, ideje 5682 elnl 18-20. (szeptember 11-13)

I. Megnyitó ülés

5682 elnl 18. 1922 szeptember 11-én, hétfőn délelőtt fél 10 órakor a Kulturpalota dísztermében.

- 1. Ina.
2. Megnyitó.
3. Üdvözlések.
4. A konferencia vezetőségének megválasztása.
5. Az igazoló bizottság megalakítása.
6. Az általános zsidó helyzet ismertetése.
7. Megemlékezés halottainkról.

II. Ülés

5682 elnl 18. 1922 szeptember 11-én, hétfőn délután a „Fehér Kereszt” nagytermében.

- 1. Igazoló bizottság jelentése.
2. Bizottságok megválasztása.
3. Főtitkári beszámoló.
4. Javaslatok beterjesztése.
5. Sajtó és szervezet.

III. Ülés

5682 elnl 19. 1922 szeptember 12. kedden délelőtt 10 órakor: plenáris ülés.

- 1. Zsidó községi ügyek országos rendezése.
2. Zsidó néppárti kérdése.

IV. Ülés

5682 elnl 19. 1922 szeptember 12. délután 3 órakor: plenáris ülés.

- Bizottságok ülése.

V. Ülés

5682 elnl 20. 1922 szeptember 13. szerdán délelőtt 9 órakor.

- 1. A mi palesztinai munkánk.
2. Bizottsági jelentések beterjesztése.
3. Vita, határozat.

VI. Ülés

5682 elnl 20. 1922 szeptember 13. szerdán délután 3 órakor: plenáris ülés.

- 1. Bizottsági jelentés beterjesztése.
2. Vita, határozat.

Reorganizálják a kereskedelmi és iparkamarákat

Elkészült az új törvénytervezet. Kibővítik a kamarák autonómiáját

Az Új Kelet tudósítójától

Cristodorescu, a kereskedelmi minisztérium belföldi osztályának igazgatója most fejezte be Románia kereskedelmi és iparkamaráinak útszervezéséről szóló törvényjavaslatát.

A kereskedelmi kamarák összehátelében - így szól a tervezet hatodik szakasza - körzetüknek minden fontosabb kereskedelmi és ipari tényezője kellőképpen képviselést kell kapjon.

Arany- ezüst ékszerek, kinaezüst és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, brilláns legmagasabb napi áron veszek. 1393

3. Az E. Za. N. Sz. vezetőségének megválasztása.
4. Záró felszólalások.

A konferencia ünnepei

1. Vasárnap délután Erdély legjobb négy zsidó csapatának elődöntő mérkőzése a Stotter-serlegért.

3 órakor Hakoah (Arad)-Kadima (Temesvár).

5 órakor Haggibor (Kolozsvár) - Makkabea (Nagyvárad).

2. Vasárnap este 8 órakor: előadó est. Előadók: A cionista Világvezetése képviselője, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke.

3. Hétfőn reggel 8 órakor a Makkabi Zsidó Világ Tornaszövetség erdélyi kerületének tisztújító közgyűlése a Hakoah sportklub helyiségében (Vározi Kávéház I. emelet).

4. Hétfőn délután 2 órakor a kolozsvári Tarbut somrácapat bemutató hazenajátéka az AAC pályán.

5. Hétfőn délután 3 órakor az elődöntő mérkőzésben vesztes két csapat futballjátéka.

6. Hétfőn délután 6 órakor a két győztes csapat döntő mérkőzése a Stotter-serlegért.

7. Hétfőn este a Fehér Kereszt-zsálloda nagytermében iamerkedelmi est. A tea és sütemények ára egyszersmind belépésre is jogosít. 25 lei.

8. Vasárnap és hétfőn egész nap virágnap a Zsidó Nemzeti Alap javára.

9. Kedden este 8 órakor a városi színházban kultur-est. Róza Dezső aradi színtársulata bemutatja Herzl Tivadar Új gettó című drámáját.

10. Szerda este 8 órakor a oluj Tarbut sómércapatok cserkészünnepéje a Kulturpalotában.

sokat és a kereskedőket, akik proporcionális alapon kerülnek majd be ezekbe a csoportokba. Ezt az osztályozást és a számarányt a kereskedelmi miniszter fogja megállapítani.

A levelező tagokat a kamara nevezi ki abszolút szótöbbséggel és konzultatív szavazati joggal bírnak. Ez a kivétel egyszerűen jár le a vezetőség mandátumával, amely négy évre szól, de úgy a rendszer, mint a levelező tagok újra választhatók.

Még nagyobb jelentőségű újítása a törvénytervezetnek az, hogy lényegesen kibővíti a kamarák autonómiáját. Ez a

kibővítés a francia rendszeren alapul, amely szerint a kereskedelmi és iparkamarákat az állam alakítja meg a törvényhozás útján, mint más köztársasági testülettel, tanácsadói jelleggel ruházva fel őket és szuverenitásának egy részét rájuk ruházva, adók segítségével pedig pénzügyi alapot ad nekik, hogy őrjűnknek megfelelőhessenek. Az autonómia kibővítésével a kamarák lehetőségét kapnak arra, hogy az ország összes gazdasági érdekeivel foglalkozhassanak, a lokális, regionális és általános kérdésekkel egyaránt. A helyi érdekek részére a kormányoknak jogában áll, - ha erre szükség van, - hasonló intézményeket létesíteni bármelyik megye székhelyén. A regionális érdekek megvédésére a kamaráknak joga van permanens szövetségbe tömörülni. Az országos érdekek képviselésére az új törvény megalkotja a kereskedelmi és iparkamarák központi szövetségét. A kamaráknak joga van kollektív gyűléseket, kongresszusokat tartani, összehívhatják a kereskedőket és iparosokat, hogy a működési körükben felmerült gazdasági problémákat megbeszéljék velük.

Főbb vonásaiban ezeket az újításokat tartalmazza Cristodorescu törvénytervezete, melyet valószínűleg az összes kamaráknak meg fognak küldeni, hogy észrevételeikkel az esetleges hiányokat pótolni lehessen, vagy kiküszöböljék egyes olyan rendelkezéseket, amelyek valamilyen szempontból nem felelnek meg az egész ország gazdasági érdekeinek.

Az aradi csoport közgyűlése.

Aradról jelentik: Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség aradi csoportja vasárnap délelőtt a Fehér Kereszt-zsálloda nagytermében gyűlést tartott, amelyen megválasztották a helyi csoport tisztikarát, majd az Aradon megtartandó évi cionista kongresszussal foglalkoztak. Dr. Singer Jenő elnök bevezetése után Ferencz Mendel, az E. Za. N. Sz. főtitkára a cionista mozgalomról tartott előadást. Foglalkozott a Palesztina-mandátum ratifikálásával, azután a nyelvrendeletrre tett át és kritika tárgyává tette az aradi hitközségnek e tekintetben elfoglalt álláspontját. A nagy felháborítást okozó beszéd után Szenes Henrik aktívális indítványokat terjesztett elő, Vermes Ernő pedig annak a reményének adott kifejezést, hogy a zsidó nemzeti mozgalom Aradon erősödni fog. A közgyűlésnek érdekes visszhangja támadt az aradi lapokban, amelyeknek egyikében Schütz Henrik dr., az ottani zsidó hitközség alelnöke a közgyűlésen a nyelvrendeletrrel kapcsolatban ellene elhangzott vádakra nyilatkozott. A Schütz dr. vezetése alatt álló hitközség ugyanis a románok sarkára a zsidó tanítványokba iskolai nyelvtől bevezeteni. Ebben a nyilatkozatban Schütz dr. hivatkozik arra, hogy a kolozsvári hitközség is a héber mellett a román nyelvre fog iskoláiban átérni. Meg kell állapítanunk, hogy a kolozsvári hitközség az oktatás általános nyelvét a hébert választotta és a román mint az állam kötelező nyelvét fogják tanítani. Aradi helyi csoportjainak új vezetőségébe a következőket választották: elnökké dr. Singer Jenőt, alelnökké Weisberger Henriket és Epstein Simont, főtitkárrá Szenes Henriket, főellenőrré Popper Bélát és pénztárosá Hirschler Sándort.

Eredeti gyári árban kötött kabatok, swefterek, harisnya és keztüő Blatt kötött-szövött áruháza Cluj, Főtér 13. 1394

Szülők figyelmébe! Iskolás gyermekeinek tartós cipőt csakis a BATA gyári lerakatóban szerezhethet be. Cluj, Főtér 9 Szülők figyelmébe!

Drá De Gama valahol Rio de Janeiro, m... naira száll... ndvaron k... lotába haj... noki emel... a perc ün... körülük é... olyan mély... beszél. U... zám, Brazí... függellensé... dnóját. Na... esztendő a... Nygion sa... dönél kezd... Brávó, brá... ahogy a m... lője s által... tapsolt. Éi... van. Ha B... az egész v... hettek az... megkezdik... dog Braz... része van... boldog leh... pillanatába... én meg is... spanyol sz... tokban zse... hős szem... világ tapo... ment az er... szerető or... helyét és... óhajomnak... perre, mo... ssen a l... azon óhajá... a srónoknt... fejezést ad... szónok F... Kedves o... Gama, hog... sília évford... lesz?

PILPUL

> *Drága jó naiv ember lehet az a De Gama. Született brazil. Hajóra ül valahol Rio de Janeiroban, átvesz az óceánon, meg sem áll Európáig, itt vonatra száll, egyenesen Genf, a pályaudvaron kocsi ül, a népszövetségi palotába hajt és egyenesen fel a szónoki emelvényre. Mélyen megvan hatva a pare ünneplésségétől. A világ népei körülül és hallgatják, látszólag ugyancsak mélyen meghatva, mint ahogy ő beszélt. „Uraim, világ népei, az én hazám, Brazília, ebben az évben ünneplő függetlenségének százszázötödik évfordulóját. Nagyon szeretném, ha ez az esztendő az első igazi békeév lenne. Nagyon szeretném, ha ennél az esztendőnél kezdődne az igazi világbéke. Brávó, brávó, brávó! Taposjunk mi is, ahogy a népszövetség minden képviselője s általuk a világ valamennyi állama tapsolt. Éljen De Gama! Néki igaz van. Ha Brazília ünneplő, ünnepljen az egész világ és mi mással ünneplhetünk az országok, mint azzal, hogy megkezdik a jó embérséget, amiben boldog Braziliának százszázötödik évfordulóján, hogy elérkezettnek érezték, én meg is simogatta néhánykor kis spanyol szakállát, tán tőrülgette is titokban zsebkendője csücskével pirosbélű szemét. Milyen szép, hogy egy világ tapsol Braziliának! S mintha lement az emelvényről, egy kitűnő békeszerető ország képviselője foglalta el a helyét és azt mondta: „Én is azon óhajomnak adok kifejezést... Persze, persze, most már béke lesz, mert hiszen a De Gamat követő szónok is azon óhajának adott kifejezést. Ennek a szónoknak pedig hinni kell, ha kifejezést ad azon óhajának, mert ez a szónok Franciaország képviselője volt. Kedves olajbarna, helykesakállu De Gama, hogy hiszi-e még, hogy Brazília évfordulója a világbéke első éve lesz?*

* *Na ja, kezdődik a világbéke. Brazília tiszteletére a szárazon és a tengeren. A szárazon: Athénból érkezett távirat szerint a görög csapatok taktikai okokból visszavonultak, a török csapatok folytatják az üldözést. Hogy mondunk? Szárazon. Tévedés, ezek a görög csapatok aligha viszik el szárazon. Sőt őket is aligha viszik el szárazon. Majd csak a tengeren keresztül juthatnak haza s mintha otthon lennének, Konstantin mint tavaly is tette egy ilyen futás alkalmával, elrendeli, hogy viták katonái térjenek haza. Istenem, ha már ugyis otthon vannak, mit lehet egyebet tenni? Na és hogy a vízen is béke legyen, erről is gondoskodnak Brazília barátai. „Konstantinból jelentik, hogy ma reggel nyolc órakor angol hajóraj érkezett ide. A hajórajok a Fekete tengeren fognak állandóan úrkálni, hogy a tenger nyugalmát biztosítsák. Persze, persze, tessék tudni ilyenkor ősszel a tenger elkezd nyugtalanodni. Ha a tenger nyugtalan, az emberek is nyugtalanok s ha az emberek nyugtalanok, a béke veszélyeztetve van. Az angolok, akik a vízen vigyáznak a békére, miként a franciák a szárazon, a szivükön viselik a tengert. Már mint a tenger nyugalmát. Ezért érkeztek a brit hajórajok Konstantinába. Aki eddig nyugtalan volt, megnyugodhat. A tenger is megnyugodhat. Van már, aki vigyázzon rá és biztosítsa nyugalmát.**

> *Felületes olvasó, aki keresztülsiklással egy finom diplomáciai kifejezéssel, állj meg, hadd cipeljelek vissza a taktikai okokhoz. Azt mondja az athéni távirat, hogy a görög csapatok taktikai okokból visszavonultak. Taktikai okokból. Hm, hm! Tehát ugylátszik, hogy ezek a görögök, akik mindent tévszeriát csinálnak, ezt is tévszerián csinálták. Taktikából. Magasabb hadászati tudományból. Hadicsiny, ravasz-*

ság, hogy ők visszavonják csapataikat. Majd meglátják azok a buta törökök, mi fog itt történni. A görögök taktikai okokból kivonulnak Bruszából, Eski-Szehirből, holnapután még több géopontot áttaktikáznak: emögött valami lap-panghat, ezt gyanakodva kell fogadni a diadalittas törököknek is, amely rohan előre, várost város után foglal el, csapatot csapat után kerít be, emögött komoly stratégiai lépesszók vannak elrejtve. Mindenkinél, aki észre gondolkozik, szeged üthet a fejébe ez a taktikai okokból való visszavonulás. Ezt pompásan csinálja a görög fővezér. Igaz,

hogy a fővezér urat sietve elcsapták, vagy ahogyan az athéni kommunike mondja „kicsérülték”. De ez is csak ravasság, ez is csak hadifogás, csel, beakarják csapni a törökök, hogy azt higgyék, ők most megverték a görögöket, holott az egész csak taktikai okból történt. Hogy is mondta az osztrák-magyar hadvezetőség anno dacumal? Lemberg még birtokunkban van, ezzel szemben áll Belgrád bevétel. Igen, Szmirna még birtokunkban, jelenti majd holnap Athén, ezzel szemben áll Konstantinápoly... smelyet ki-hijja, hogy meg nem támadtunk. Taktikai okokból.

A Keren Hajjeszód kritikája

A karlsbadi konferencia

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A karlsbadi cionista konferencia legutóbbi ülésén dr. Feiwel volt az első felszólaló, aki a Keren Hajjeszód-ról tartott referátumot. — Egyszerűen és komolysággal akarunk a Keren Hajjeszód-ról beszámolni — mondotta dr. Feiwel. Nagy szükség van erre, mert hangok halatszóttak, hogy nagy hiba volt a Keren Hajjeszódot különböző viszonyok egymásbaláncolásával bevonni a cionizmus belső harcába.

Keren Hajjeszód célokra az alap másfél éves története alatt 600.000 font sterling gyűlt össze.

Ha összehasonlítjuk ezt azzal az ötven ezer font sterlinggel, amelyet a cionista szervezet a háborúelőtti években összehozott, azt kell állítanunk, hogy ez mégis csak jelentős pénz. De viszont meg kell állapítani, hogy feladataink megővekedésével szemben a hatszáz ezer font jelentéktelennek bizonyult. Az idő kedvezőtlen viszonyai, amelyek során a Keren Hajjeszód megalakult, okozták, hogy a gyűjtés így végződött. Hozzájárul még a zsidó világnak a Balfour deklaráció, a mandátum és a palesztinai zavargások alatt érzett depressziója, amely nagyon hátráltatta a propagandát. A Keren Hajjeszód-nap pedig a pillanatnyi helyzettel kellett számolnia. Egész másféleképpen alakult volna a dolgok ha a Keren Hajjeszód olyan alapokat kezelte volna, amely lehe övé teszi, hogy a pénz egyidőig bankban maradjon. Ez esetben szervezkedését és propagandáját nyugodt módszerességgel folytathatta volna. Így azonban meőit módjában lett volna konszolidálódni.

a rendelkezésére álló pénzt nyomban a palesztinai költségvetés fedezésére kellett igénybe venni.

A nehézségek tekintetbevételével nyugodtan állíthatjuk, hogy a Keren Hajjeszód eredményt jelentett és még több és nagyobb eredményel kecsegtet. Nem lehet lekicsinyelni azt a tényt, hogy ma a világon százötven ezer zsidó ember adakozik a Keren Hajjeszód javára. S az ötven ezer ember mint családok reprezentánsai, félmillió zsidót jelent. Mindezen kritika és lekicsinylés ellenére nyugodtan állíthatom, hogy a Keren Hajjeszód megszervezése és módszere a praktikus és a szervezési lehetőségek tekintetében helyes. Megfelel Palesztina kívánalmainak, különösen ami a jelzőlogókat és a Rutenberg terveket illeti. A jövőre nézve is kívánatos lenne, hogy a Keren Hajjeszód nyilvános gazdasági vállalatoknál kölcsönök formájában, vagy üzleti részesedések alakjában befolyást bizto-

sítson a zsidó közgazdaság menetére. Hiszen propaganda szempontjából mindenképpen előnyös lenne rámutatni új mintaszerű kolóniákra, de a kényszerűség eddig nem tette ezt lehetővé. Ha a Keren Hajjeszód két-háromszáz ezer font sterlinggel nagyobb összeg felett rendelkezhetne, a propaganda és a teljesítmények sorozata egészen más képet nyerne. Ha pedig az addigi összeg megkétszereződne, az az alap minden időkre való stabilizálását jelentené. A masser-gondolat szimbolizmust jelent, a zsidó nép ömögadózatási szimbolizmust, amelynek fenn kell maradnia és

A bonyodalmas koronázási ünnepek

Husz millióba kerül a koronázás

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Eleben a királyi pár megkoronázásának a határidejét véglegesen megállapították. Októberben meg kell történnie. Ebben a kérdésben — állapítja meg az „Adeverni” — a kormány és a király között teljes az egyetértés. Az ünnepekről intézkedő programtervezet szerint a koronázás két napig fog tartani: az első napon Gyulafehérváron, másnap pedig Buda-restben lesznek nagy ünnepek. A programban annyi pont szerepel, amelyeknek a végrehajtása filmgyorsaságot követel.

Azoknak a személyeknek, akik részt akarnak majd venni a koronázáson, este kell majd Bukarestből elindulniuk és a vonaton meghálozni, hogy másnap jelen lehessenek az uralkodópár fogadtatásánál, a gyulafehérvári katedrálisban tartandó Tedszumnál, a csapatok felvonulásánál, az összes eszredek küldöttségeinek tisztelgésénél, a második hivatalos misén, a diatraktív ünnepeknél, aztán gyorsan ismét vonatra szállniuk, hogy másnap még sokkal bonyolultabb programnál asszisztáljanak Bukarestben.

Gyulafehérváron, amely kis város, nagy technikai akadályokba fog ütközni az ünnepek.

Elsősorban kevés a közlekedési eszköz és így nem tudni, hogy miképpen fogják lebonyolítani az állomás és a székesegyház közötti forgalmat. Ennek és több más hasonló nehézségnek a leküzdésére a koronázási előkészítő bizottságnak egyrészt, köztük Anghel Saligari, R. Franasovicit, Nicoleanu tábor-

gyökereit kell hajtania a zsidó nép öntudatába.

A Keren Hajjeszódért való munka körül bebizonyosodott, hogy az egyes országok cionistái nem fejtették ki megfelelő aktivitást, úgyhogy majdnem minden esetben a központokból való delegátustüldés volt az egyetlen mód az illető országok erőt beereszteni, szervezni és adakozásra bírni. Mihelyt a delegátus elhagyta az országot, nyomban visszaesés következett be. A Keren Hajjeszódnak e tapasztalatok szerint nem egyszerű, hanem kiválóan kvalifikált, jónévű férfiak fölött kell rendelkeznie, akik állandóan látogatják az egyes országokat. A kritika kifogásolja ezen a ponton a költségeket. Am ha az eredmény ezzel a propagandával duplájára emelkedik, akkor aránylag felére redukálódik a kiadás.

Türelmes, lankadatlan munka szükséges a Keren Hajjeszód sikeréhez és semmi nem árt annyira ennek az intézménynek, mint az elhamarkodottság. A munkában való elhamarkodottság és a kritika felületessége. Még nagyobb veszedelem rejt az az obszkurizáció, amelyet némely ország cionista szervezete párttaktikai okokból folytat. A Keren Hajjeszód belső alkotmánya szerint egészségesség és gazdasági tehetőségeiben produktív. Mindenki tartsa meg azt, amire szükség van a Keren Hajjeszód izmosításához, mert akkor és csakis akkor lehet könnyen legyűrni a technikai természetű problémákat.

nokot és Voinescu Romulust Gyulafehérvárra helyezték át, hogy terepszemlét tartsanak és annak eredményéről a ma esti minisztertanács előtt beszámoljanak.

Bukarestben megismétlik a gyulafehérvári ünnepeket

azzal a bővítéssel, hogy a vendégeknek részt kell majd vennie a városi és községi primároknak, prefektusok és az egész ország vármegyei közigazgatási tanács képviselőinek az uralkodópár előtt való felvonulásán, amely a trónteremben lesz. A tisztelgőknek ez a csoportja körülbelül tízezer embert jelent. A felvonulás nagy nehézségekkel és sietséggel talán megmegtörténhetik valahogy, de annyi embernek az ellátása lelkizhetetlen akadályokba ütközik. Ha asztal mellé akarják majd ültetni a vendégeket, — írja az „Adeverul” — akkor csak a falusi bírák is három kilométernyi hosszúságú területet foglalnak el.

Est az asztalt Cotroceni-nél kellene megteríteni, vagy pedig a Károly-park összes sétatányain, feltéve, hogy akad majd vendéglő, aki a szükséges ételkészítéssel szolgálni tud. Ennek a nehézségnek az enyhítésére a kormány valószínűleg abban fog megállapodni, hogy

a koronázási ünnepekre minden vármegye csak két-három tagból álló községi bírókövetéget küldjön.

Ami pedig a költségeket illeti, csak a szorosan vett koronázási költségek is horribilisak. Kerekszámban huszmillió lelt hirték a koronázási ünnepek két napi költségeinek fedezésére. Ebben az összegben természetesen nem szerepelnek a koronázást előkészítő munkálataira folyósított kiadások.

* Dr. Révész Arthur törvényszéki jegyzői állásáról lemondván, ügyvédi írszóját Prasovan (Eperjes, Szlovákia) Masarykova utca 60. alatt megnyitotta.

Tapéták

minden kivételben kizárólag kaphatók: Szécsi Sándor és Tsa, Timisoara Boulevardul Berthelot (Kossuth Lajos-u.) 11-13. szám. 1365 Lakások tapétázását vállaljuk.

— Hatvan baniért vásárolj egy levelezőlapot, felírja a nevét és a pontos címét és beküldi az Uj Kelet könyvszertályának. Az Uj Kelet könyvszertályája díjmentesen értesíti Önt a könyvnyomtatásokról és elküldi Önnek alkalmai katalógusait.

FAVORIT csokoládé gyártmányai minden háztartásban nélkülözhetetlen!

Cluj, Calea Victoriei 99. szám. Telefon 2-71. 1373

Szülők gyelmébe!

HIREK

Herzl „Az új gettó”-jának bemutatója Aradon

Arad nemcsak az erdélyi zsidóság politikai haladása szempontjából lesz nagy esemény, hanem irodalmi szempontból is. Az aradi országrészi konferencia alkalmából az aradi színház az ottani cionista csoport rendezésével be fogja mutatni Herzl Tivadar hatalmas drámai alkotását: „Az új gettó”-t Herzl drámájának ez lesz az első magyaryelvű bemutatója és az első eset Erdélyben, hogy magyaryelvű színház színpadján zsidó irodalmi alkotás szerepel.

Herzl drámája érdekes miljöben játszódik. Hősei egy zsidó fiskális, aki emberi igazságokért küzd. Az elnyomottak, a szomorú emberek barátja és támogatója. Egy közeli bányaváros munkásai keresik fel, hogy tölje kériknek jogorvoslatot a bányatulajdonos ellen. A bányaváros nem ad életlehetőséget számukra, életük biztonságáról se gondoskodik, mert a legszükségesebb óvintézkedéseket se teszi meg a földalatti mélységekben dolgozó emberekért. Az emberbarát, a hivatása magaslatán álló fiskális kimegy a helyszínre és miután meggyőződik a munkások keserű igazságáról, harcot indít a bányatársaság ellen. Az igazságot megindított küzdelmét katasztrófális véletlen is támogatja: a bányaváros robbanás történik, amelynek sok áldozata van.

A dráma eddig általánosan emberi, tragikusan zsidóvá csak ezután lesz Szemba kerül egymással két érdek és két világ. A harc elmérszedik, széles terekre terjed ki: az emberi előítéletek, a hazug ideológiák és az üres frázisok rázudítják pórfolytéseiket az emberbarát fiskálisra. Nem a jog és az igazság harcolást látják benne, hanem a gúnycsoport zsidót. Az elnyomott emberek szenvedésén keresztül az egész ügy zsidó kérdéssé terpeszkedik szét. Ennél a pontnál kezdődik a drámának mélységese zsidó tartalma és zsidó igazsága.

A darab érdekessége, hogy Herzl még azelőtt írta, mielőtt a zsidóság mozgalmának az élére állt. Akkor még nem volt cionista, de már forrt és erjedt benne a zsidó tartalom. Ösztöneiben már benne égett a zsidóság sorsa. Az aradi bemutató az erdélyi zsidóság nagy eseménye. Az aradi konferencia résztvevőinek emlékezetesen nagyszertű esztében lesz részük. Herzl hatalmas alkotásán kívül kiváló színészek és színésznők, többek között Lorbeer Ilona és Darvas Ernő fognak zsidó alkotásokat bemutatni az aradi irodalmi estélyen.

— A királyi család Erdélybe jön. Bukarestből jelentik: A király és a trónörökös a legközelebbi héten hatnapos körútra indul Erdélybe és a Bánátság, ahol vadászaton is részt vesznek.

— Delegátusválasztások. Következő delegátusválasztások történtek: Belényes Verő Ernő, pótdelegátussá Ábrahám Manó. Máramarosigeten Dr. Blank Illés, Eckstein Emanuel, dr. Fried Ábrahám, Herzog Sándor, Lichtenstein Hillel, Lukács Aladár és Marmor Rafael, pótdelegátusokká Fried Dezső, Stein Lajos, Szabó Imre és Havas József. Karánsebes: Pálfi Márton, dr. Dári Jenő, dr. Mayer Vilmos továbbá Breit Adolf, Pollák Miklós és Goldstein Aladár választották meg. A nagyváradi Mizrahi csoport: Reich József, Róth Albert, Berkovits Bernát, Altman Sámuel, Epstein Samu és Salzer Armin továbbá Mittelmann Jakab, Rosenberg Emil, Leitmann Dezső, Weiss Kálmán, Friedmann Gyula és Zuckermann Salamon. Gyulafehérvár: Gottlieb Géza és Meissner József delegátusok. Moreno Manó pótdelegátus. A legutóbbi kimutatásban nyomdanhíva folyton a dicsőszenhártani delegátusok névsorában Sch. Ifj. wartz Mór neve kimsradt.

— **Szeptember 9-én kezdődnek Strammer zsidó színtársulatának előadásai.** A Kolozsváron jölsimert Strammer zsidó színtársulat tegnap megérkezett városunkba és szeptember 9-én már meg is kezdte négy hónapra tervezett szezonjának előadásait. Az első este a „Gold, Liebe und Schande” nagyhatású darabot fogják bemutatni, amely valószínűleg még néhányszor és telt ház mellett fog színpadra kerülni. A közönség széles rétegei melegen érdeklődnek a zsidó színház előadásai iránt.

— **A bukaresti tanítókongresszus.** Bukarestből jelentik: A tanítók kongresszusa tegnap folytatódott, amelyen több, a tanítókat érdeklő gazdasági kérdések után a kisebbségek tannyelvének ügyével foglalkoztak. Különböző vélemények alakultak ki. Egyesek szerint a felekezeti iskolákban is kötelezővé kell tenni a románnyelvű oktatást. Ebben a kérdésben azonban még nem hoztak határozatot. Elhatározták, hogy a kormányhoz memorandumot terjesztenek be, mely szerint tegyék kötelezővé a hat évtől tizenhat évig való iskolabájtást. Az erre vonatkozó határozati javaslat elkészítésével Tomescu biztárok meg. Tomescu még a mai nap folyamán el készíti a memorandumot és a ma délutáni értekezleten bsterjeszti azt.

— **A kormány módosította a Rabbiegyesület alapszabályait.** Az Erdély-Bánáti Rabbiegyesület a napokban gyűlést tartott dr. Eisler Mátyas elnöke alatt Nagyváradon. A gyűlés állást foglalt ama módosításokkal szemben, amelyet a kultuskormány az egyesület alapszabályain eszközölt és tiltakozását feliratban fogja kifejezni. Keserű panaszként tárgya volt az is, hogy a kultuskormány a szegénységben színylő rabbiakat nem részesíti a megillető támogatásban. A gyűlés behatárolta tárgyalja a zsidó közösségek szervezésére vonatkozó kormánytervezetnek a rabbiakra vonatkozó szakaszait, amelyekben lényeges módosításokat hozott javaslatba. Ezután dr. Löwy Ferenc előadást tartott a hitoktatás aktuális kérdéseiről, amelyhez élénk és tanulságos vita fűződött. Az előki beszámoló során megállapítást nyert, hogy az egyesület a mostoha viszonyok ellenére is eredményesen működött ideális céljai érdekében. Dr. Kecskeméti Lipót indítványára az eddigi tisztikart közfelkiáltással újból megválasztották. Ezután a gyűlés tagjai testületileg résztvettek a hitközösségeknek ugyanakkor tartott országos gyűlésén.

— **Az Ébredők romániai terror-szervezete.** Bukarestből jelentik: A fővárosi lapok szenzációs részleteket közölnek a Nagyváradon a napokban leleplezett összeesküvésről, amelyet a király ellen terveztek. A lapok szerint a sziguranca teljes világosságig derített az összeesküvésére és megállapította, hogy az összeesküvés egy magyar terrorista szervezet tervezte, hogy a merénylet napján a magyar csapatok megkezdhesék újabb előnyomulásaikat Nyugatmagyarországon. A sziguranca felfedezése szerint az ébredők egyesülete igen kompromittált az ügyben és több tagját Bukarestben és Biharpüspökiben letartóztatták. A merénylettel megbízott terroristák Biharpüspökínél lépték át a határt és kézitáskájukban tizenöt kg. ekrazitot és más robbanó anyagot akartak becsomposítani. A terroristák kihallgatásuk alkalmával eladták, hogy az összeesküvést Bukarestben a Hotel Continentalban lakó Belmont gróf hajtatta volna keresztül, aki az utóbbi napokban a bukaresti sportkörökkel keresett érintkezést. Kihallgatásuk során eladták még, hogy a merényletet a király megkoronázásának ünnepségére kitűzött löversonydíjért való küzdelem napján hajtották volna végre. A sziguranca jelentése szerint két terroristán kívül a szervezet valamennyi tagját letartóztatták.

— **Az Uj Kelet könyvosztálya** portómentesen küldi el mindenkinek könyvtáras kottajegyzékét, aki azt egy levelező-lapon kéri.

— **A kormány az árfolyamszédelés ellen.** Bukarestből jelentik: A párisi főszédeljentesekkel előfordult vizsga-és elkerülése végett a kereskedelmi és iparügyi minisztérium a pénzügyminisztériummal egyetértve uasította a Párisban tartózkodó Stoicescu-t, a köztartozások rendezésével kiküldött igazgatót, hogy szikratáviró útján értesítse a kormányt a párisi nyitól- és záróárfolyamokról. A kormány intézkedései szerint az így kapott kurzusokat azonnal továbbítják az ország valamennyi nagyobb városába.

— **Elkobozták a temesvári Arbeiter Zeitungot.** Bukarestből jelentik: Temesvári jelentés szerint az Arbeiter Zeitung egyik legutóbbi számát az ügyesség rendezőre elkobozták, mert az Astra művek sztrájkjával kapcsolatos lázító cikket közölt. Az ügyesség a cikk szerzője, Müller Kálmán ellen megindította az eljárását.

— **Házasság.** Stern Juliska Temesvár és Gelbermann Menyhért fogtechnikus Máramarosra szept. 1. év szept. hó 6-án tartják esküvőjüket Aradon. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— **Kolozsvár közéleti mezei krízise.** Az elmúlt héten meztartuk, hogy a kormány az egész országban biztosítani kívánja a kenyérellátást. Előszörban a nagyobb városok számára kontingentált gabonát, illetőleg lisztet kíván rendelkezésre bocsátani és a kenyérmagvak vagy liszt árának maximalálásával egyuttal ilyen arányban maximalálni akarja a kenyérsütőipar árakat. Kolozsváron nagy nehézségekbe ütközött e rendelet végrehajtása. A várososha és a vármegyeházára ugyanis csak néhány nappal a rendelet érvénybelépte előtt érkezett meg a végrehajtási utasítás, úgyhogy a hatóságok képtelenek voltak az idő rövidsége miatt intézkedni. Sürgőnyt menesztettek a kormányhoz, kérve, hogy függesszék fel a rendelet hatályát, amíg a város megfelelő gabona- és lisztészleteket tud az előirt áron beszerezni. A sürgőnyt augusztus huszonegyedikén, a rendelet életbeléptetése előtt való napon küldötték Bukarestbe, a sürgőnyválasz pedig tegnap érkezett Kolozsvárra. A kormány nem enged a rendeletben meghatározott főkötelezőköt, úgyhogy a város abba a kényszerhelyzetbe került, miot egy időben Bécs, hogy a rendelet maximalis árát és a beszerezhető árak közötti különbséget közpénzekből fedezze. Ez az állapot azonban csak időleges lehet és már holnap délelőn a prefektúrán Mizrahi iparügyi főfelügyelő, a polgármester, az érdekelte malomtulajdonosok és nagyobb pékműhelyek tulajdonosai a város kenyérellátása ügyében tanácskozársra gyűltek össze. Az értekezletre meghívott kaptak a sajtó képviselői is. A lisztügyön kívül égetően aktuális a huszarak rendezése. A rendőrség közlegei útján adatokat szerzett arról, hogy a huszár ma az állállat ára csökkentése következtében tetemesen olcsóbbá lehetne tenni. A hatóságok tehát igyekezni fognak a térsen is könnyebbé tenni a város lakosságának. Ez azért is sürgős, mert a szegényebb néprétegek számára rendelkezésre állott ugynevezett kvótahus és zsirfélé már fogytán van.

— **Uj megyebeosztás lesz Magyarországon.** Budapestről jelentik: A belügyminiszter az óz folyamán a nemzetgyűlés elé terjeszti a vármegyék új beosztásáról szóló törvényjavaslatot. Az új rendezés megszüntetné a kis megyéket és arányosítaná a nagyokat. Az a terv, amely a megoldás legvalószínűbb lehetősége lesz, most van kidolgozás alatt s ebben a tekintetben az a szempont is vezet a kormányt, hogy a közigazgatás egyszerűbb lenne és emellett igen jelenős költségvetési tőtelek volna megakaríthatók. A Dunántulon Mosonmegye közös közigazgatást kapna Győrmegevel, Komárommegye pedig Sopronmegyével s ehhez a megyéhez csatolnák Pestmegyének dunajbajparti részét, kivéve azokat a községeket, amelyek ma a budapesti külterületi választókerülethez tartoznak. Pestmegyét két részre osztanák. A mai Pestmegye Budapest s ékkellyel a középén, Kecskemétmegye délen. Nógrád, Hont, Gömör- és Pestmegye északon járása egyet

len megyébe tömörülne, amelynek Vác lenne a székhelye. Heves és Borsod-mai területek megmaradna, de Borsodhoz csatolnák Abaujtona közigazgatását is. Jásznagyknaszolnok mai kerete is megmaradna, Hajdu egy részt kapna Szabolcsból, míg Szabolcsmegyébe olvadna közigazgatásilag Zemplén, Ung, Ugocsa, Bereg és Szatmár mai területe is, Bihar és Szabolcs déli része összeolvaszna. Béks néhány községet kapna Biharból és Aradból. Csanád és Torontál egy sül és Csongrád mai formájában maradna. Egy más terv szerint Csongrád és Békes nyugati fele egyesülne, Békes keleti része és Bihar viszont a másik megyét alkotnák. Bács megye részt kapna Pestmegyéből. Ezzel a beosztással huszonkét megyei törvényhatóság volna, viszont az önálló törvényhatóságok számát növelnék, amennyiben Nagykani-sa és Kaposvár törvényhatósági jogú városok lennének. A városok azonban a jövőben nem kaphatnának külön főispánt, amennyiben a törvény szerint csak huszonhárom főispán lenne, vagyis a megyék főispánjai egyuttal a városok élén is állnának, ceupán Szeged és Hódmezővásárhely élére kerülne egy közös főispán. A vármegyék új rendezése egyik része lesz a közigazgatási reformnak és az egész törvényjavaslat lényeges megalkotása előtt még a szakértők értekezlete elé kerül.

— **Fáskerti Tibor: Déliláb.** Az „Aradi Munkás” kiadásában néhány hete hagyta el a sajtót egy fiatal erdélyi író kis regénye. Fáskerti Tibor fiatal ember és ez a fiatalág ott vibrál minden sorában. A Déliláb a földnélküli jánosok ezeréves vágyakozása a földért, amelyen robotolnak. A kis regény megírása magán viseli egy fiatal, töprengő, új utakat kereső arisztokrata író helyéget és az olvasó megállapíthatja, hogy elindulásnak nem sikeretlen bemutatkozás. A Déliláb izos, friss írás és számot tarthat a szocialis kérdések iránt forékony nagyközönség érdeklődésére. Propagandisztikus erje jóval túlhaladja az irodalmi értékeit, de valószínű, hogy ez a jövőben kedvesen ki fog egyensúlyozódni. (f. 1.)

— **Zsidó bevándorlás Argentínába.** Buenosayresből jelentik: Az argentinai zsidó bevándorlás ezidén felülmódon fokozódott. Az utolsó hat hónapban ötvenezer bevándorló érkezett az országba, ezek legnagyobb része zsidó volt. Az argentinai zsidók a bevándorlók érdekeinek megvédésére bizottságot alakítottak. A bizottság feladata a jövővek számára munkát és elhelyezési lehetőségeket szerezni. Az itteni lapok allandóan hangsúlyozzák, hogy az ország belgaodó képessége olyan nagy, hogy a bevándorlást még mindig fokozni kellene. A sajtó egy része reakciós jeiszavak alatt küzd ugyan a bevándorlás ellen, de ezeknek a hangoknak kevés súlyuk van.

— **Közvetlen telefonforgalom Prága és Svác között.** Prágából jelentik: A posta- és táviráminisztérium legújabb rendelete szerint a Svájcval való telefonbeszélgetés a forgalomgyenge időben is, vagyis éjjel 21 órától reggel 6 óráig továbbá szombaton 14 órától és egész vasárnapon át bejelentésre meg van engedve. A közönséges beszélgetés díja 68 cseh korona, a sürgős beszélgetésé 190 cseh korona. A Svájcval való telefonbeszélgetés minden relációban anynyibakerül, mint Prága—Zürich között.

* **Dr. Vértés Oszkár** utazásáról hazaérkezett.

Megnyit! a Megnyit!
„Helios”
 kötött szövegtű árú gyár leabata
 Cluj, Piata Unirii 7. (Főter)

Óriási választék: 1389
 Kötött kabátok
 Kötött ruhák
 Női és gyerek cöppek
 Jämperek
 Harisnya és keztyükben
Eredeti gyári árak

Lloy
 Kezd

Mé
 felett
 komla
 aki No
 Times
 valamit
 vezető
 sőről é
 zárólé
 dését.

Sin
 bizony
 vállalat
 szinü,
 egyesü
 fog vá

A
 változá
 Ederm
 aki a
 George
 jelentés
 Lloyd
 sége é
 ellife
 visszas
 csökke

Biz
 változá
 észreve
 jobb id
 az állá
 Lloyd
 a legtel
 szerete

Ha
 kröz n
 tulajdo
 lának é

a ny

Alin
 és sz
 ben tér
 den mé
 liner T
 telektu
 nap fel
 dolgozó
 falait z
 el. A r
 megkez
 zetek,
 öszerev
 nyelvén

kezdte
 az azér
 ország
 ország
 közt sz
 semmit
 zonyos,
 ériem,
 de so
 nagyon
 tudni.
 és vaks
 népet. F
 ember z
 szálát a
 büntesse
 azt kivé
 vetkeze
 nyuzni.
 az utols
 cisorszá
 tiva a
 Sokszor
 miniszte
 akít tito
 a minisz
 hegyek
 vaikon z
 szükebb

legelőm

A „Times“ Lloyd George lapja lett

Kezdődik az angol választási kampány

Az Uj Kelet londoni levelezőjétől

Még alig szűrt be lord Northcliffe telet a sir, lapjainak egysége már is homlokozóban van. Sir Campbell Stuart, aki Northcliffe-nek jobbkeze volt és a „Times“ „Daily Mail“ „Evening News“ valamit több más lap adminisztrációját vezette, állítólag lemond együttes állásáról és mint Reuter jelentő, szentelte ki a „Times“-nek szenteli működését.

Stuart kiválása Northcliffe lapjaitól bizonyossá teszi, hogy a Northcliffe vállalatban szakadás állt be és valószínű, hogy a „Times“ Lloyd George egyesült koalíciós pártjának szociális fog válni.

A Northcliffe sajtó nagyrészt a változásához erősen hozzájárult sir John Edernann a hejőkirály magatartása, aki a „Times“-t régóta igyekszik Lloyd George vizére terelni. A változás újabb jelentések szerint már végbe is ment és Lloyd George, akinek legnagyobb ellensége éppen Northcliffe volt, most Northcliffe legnagyobb lapjával igyekszik visszaszerelni honfitársai körében megszerzett régi népszerűségét.

Bizonyos, hogy a „Times“ irányváltása néhány napon belül már észrevehető lesz. Ez a változás a legjobb időben következik be, nevezetesen az általános választások előtt, amelyhez Lloyd George immár a legjobbfegyvert, a legtekintélyesebb angol világlapot megszerzte.

Ha Lloyd George helyzete a következő napokban meg fog szilárdulni az új választások jórésben Northcliffe halálának és a „Times“ páfordulásának.

„A világháborút a nyomor nyerte meg“

Az Uj Kelet párisi levelezőjétől

André Lang, a „Figaro“ jószomú riportere folytatja németországi impresszióinak közlését.

Alfred Kerr, a németek legnagyobb élő esztétája és kritikus nemrégiben tért haza Londonból. Írásai minden másodnap megjelennek a „Berliner Tageblatt“-ban a németesség intellektuális és szellemi örömeire. Tegnap felkerestem lakását. Hatalmas dolgozószobájában fogadott, amelynek falait zsufolt könyvszekrények fedték el. A négy méter hosszú íróasztalon megkezdett kéziratok, könyvek, jegyzetek, folyóiratok hevertek szédítő összevisszaságban a világ valamennyi nyelvén.

— Ha sokan gyűlölnék engem, — kezdte folyékony franciággal — az azért van, mert nemcsak Németország sorsán töprengök, hanem más országokén is. Mi is, önk is, romok között szaladgálunk, de nem tesszünk semmit a romok felépítésére. Az bizonyos, hogy sáros a helyzet. Nem értem, hogy Poincaré ur mit akar, de sokszor azt hiszem, hogy nagyon is értem. És ezt rettenetes tudni. Poincaré nem lát semmit és vakságában megával ragad egy népet. Rövidlátó vagy lúciós? Ez az ember minden energiát, minden idegszálát arra használja fel, hogy „megbüntesse“ Németországot. Nemcsak azt kívánja Németországtól, hogy levetkezzen, de a bőrét is le akarja nyuzni. Ő azt hiszi, ha Németország az utolsó pfenningjét is átadná Franciaországnak, akkor helyre lenne állítva a világ gazdasági egyensúlya. Sokszor az az impresszióm, hogy miniszterelnökük súlyos elmebeteg, akik titokzatos, gonosz kezek tiltották a miniszterelnöki székbe és az aranyhegyek ivértelől narkotizált tömeg vakon rohan utána. Poincaré ur és szűkebb társasága igenis felelős azért,

ami ma történik és attól tartok, hogy ha rövidesen nem tér az ésszerű utra magától, akkor majd a kijózanodott utca vonja felelősségre. Pedig a párisi utca felelősségére vonását jól ismerjük 1789-től, 1848-ból és 1871-ből. Azt hiszem, több dátumot felesleges megemlíteni. Ma még Franciaország kezében van Európa békeje és Franciaország sajnos Poincaré markában van. Tehát világos a helyzet. Poincaré vagy megéri, hogy löporos hordón fil és diszkrétan félrevonul vidéki tuszkulánumba tejkurákat venni, vagy felrobbantja az ekrazitot magával azzal a csórával, amivel Németországot akarja felpöröltetni. Kijelenthetem, hogy soha politikus olyan szegényes argumentumokkal nem követte el történelmi gáztettet, mint Poincaré. Folyton ezeket nyöszörgik: „Mi vagyunk a győztesek!... Ha Németország veszített: fizessen!... A mi kezünkben van a fegyver!... Szankciókat alkalmazhatunk bármely pillanatban!... stb.“

— Soha a felelősségtelen nyers erőnek nem akadt olyan dus aratása, mint ma a hivatalos francia politika berkeiben. Folyton azt hangoztatják, hogy a monarchista Németország büneiért vezekel a köztársasági Németország. Hatenként kilencenkilenc jegyzéket kap a külügyminisztérium, hogy fojtassa el a monarchista reakciós szervezkedéseket, amelyek a revánst akarják. És mégis éppen Poincarék ezek, akik feltartóztatlanul a monarchista reakciót erősítik. Ma már ott tartunk, hogy a német szocialisták sem mernek hangosan tiltakozni az egyre erősödő reván-propaganda ellen. A német parlament hatvan százaléka köztársasági, harminc százaléka monarchista és tíz százaléka semleges. A hatvan százalék ma már nem elég erős ahhoz, hogy a fokozódó gyűlölet hullámokat levertesse. Bár ma viszonylagos nyugalom van, bármely pillanatban el lehetünk készülni egy államcsinyre. Tudjuk, hogy Poincarék csak erre várnak. Hivatalosan a német reakció ellen szónokolnak, de titokban anyagilag és erkölcsileg támogatják, bármily hihetetlennek hangozzék is.

— Nem értem... — Mindjárt megérti. Ha jobb vagy baloldali államcsiny lesz Németországban, akkor a francia csapatok haladéktalanul bemásíroznak az országba. A bestiális, pervers, szadista Poincaré féle politikának ez lenne a kitaljesedése. Letarolnák az országot, mindent elvinnének, amit el lehet mozdítani s aztán elegánsan eltávoznának. Azt hinnék, hogy meg van oldva a nagy világprobléma. Órag barátom, Bernhard Shaw a múlt héten ezeket mondta nekem Londonban:

„Franciaországnak az a szerencsétlensége, hogy azt hiszi, hogy ő nyerte meg a háborút és nem a nyomor. Pedig a világháborút a Nyomor nyerte meg és Franciaország nem sokkal kevésbé vesztes, mint Németország.“

— Tehát én nagyon sötétnek látja a helyzetet? — kérdeztem. — Nem, azt nem mondhatom. Ez a helyzet meg fog változni vagy Poincaré urék szives beleegyezésével, vagy anélkül. Európa nem állhat a végletekig tótágast.

— Nem egészen értem... — Hallgasson ide. Én meglehetősen madártávlatból nézem az eseményeket, tehát nem hagyom magam befolyásolni a nagy káosz minden rezzenéséről. A munkálatok áll, hogy az európai munkástömegek a pillanatnyi lankásásktól eltekintve napról napra erősödnek. Aki ezzel nem számol, az olyan szörnyű tévedésekbe esik, mint most Poincaré. Meg vagyok róla győződve, hogy csak a munkástömegek vállán keresztül lábálhatunk a mostani zürzavarból egy új világba. Ha Poincaré ur addig húzza a hurt, amíg elszakad, akkor magára vessen. Mert

egy monarchista-puccot le tudna verni, de egy szocialista éhségforradalmat soha. A monarchista államcsiny leverésében Németország nyolcvan százaléka segítségére sietne, de egy szocialis forradalom esetén senki. Sem Anglia, sem Olaszország és ami a legfontosabb, a francia proletár sem, aki már tudja, hogy hol lehet megtalálni leghamarabb az elűzést. Vigyázzanak! Moszkvának Poincaré a leghűbb fegyvertársa. A vég nélküli elyomáshól proletárdiktatura lesz és néhány sikertelen kísérlet után egymajd sikerülni fog. Akkor pedig Poincaré urat csak a lámpavasson lehet majd megintertülni. Ugy érzem, hogy egy rettenetes küzdelem előestéjén vagyunk. Ami eddig történt, az csak egy kitörni készülő vulkán előföldrengése volt. És Poincarék ahelyett, hogy vízzel fecakendoznák a krátert, hogy a kitörést a lehetőség szerint késleltessék, benzinnel locsolják a tűzhányót. Sok szerencsét hozzá. Ezt üzenem neki.

Louis Loup

Nazaret

— Az Uj Kelet Palesztinába kiküldött munkatársától —

Nazaret, július.

— Ne oly veszetten! — ajánlottam a söfförnek, amikor a héber telefonisták öblös teherautója elért velünk a nazareti hegyhez. — Borzasztó zajt csinálnak.

A zárdák és a kolostorok ekkor már felfehérlíttek hatalmas kötémbekkel.

— No és?... — vonta meg vállát a söfför.

— Még kegyeletértésnek veszik. — Akkor meg már mindegy. Ugyis annak tartják az egész életünket... Haha!

— És végighullámszólt a hátunk mögött is: — Haha!... ha!... haha!

Micsoda visszhang jött erre a hegyek közül! A telefonisták egészenesen nevettek — és a hangjuk reszketve jött vissza.

— Látjátok... — mondom — nem kellett volna... — Micsoda?... — Egészen felveritek lármátokkal ezt a kis bibliai várost. Hogy? sir a visszhang...

— Biztosan nekiütődött valami odvas klatromnak... haha!... azért sir... —

Néhány száz méterrel feljebb, a vastag falak mögött, a papok és az apácák bizonyosan fel is ébredtek celláikban.

— Brrrr... rrr... — berregt gépkocsink és hangos nyivakolással kanyarodott a folyton forduló uton.

Már elértünk néhány kolostor alja alá.

— Haha! — kacagtak a fink — tralallalala — és énekeltek és kacagtak — haha!... tralalla — és énekeltek.

No még egy... és még egy... és még egy... most még egy nagy forduló!... — ssss — fenn vagyunk... a söfför sebessé állítja a motort — neki!

Alvó rendház előtt siklottunk, mint a szél.

Kisárt dolog, hogy fel ne reszentek volna a szerzetesek.

— Ah!... a nyavalyások!... — és látta-e valaki, hány kar szorult ökölbe a szörpokrók alatt? — mindig hajnalban... és hogy száguldanak... mint az örültek... szegény kis Nazaret.

— Nem szabadna ilyen gyorsan hajteni — sírólok újra a söfförhöz agódva —... és ilyen korán... —

Nincs korán — felelnek a hátam mögül a fink — négy óra van és nyolc órákor már magasan van a nap... Így is készünk.

A posta egyemeletes épülete előtt megállunk és a telefonisták lengranak. A drótkerékek egyenként gördülnek utánunk.

Egy félóra múlva valamennyien fennállanak, magas póznákon, a nazareti kis utcákban, az egész város alszik, csak a héber telefonisták állanak és dolgoznak magas póznákon a város felett.

Nehéz kőházak között baktatok, amikor valahonnan felémszólnak: — Monsieur! — Ki szólhat hozzám franciául Nazaretben? Az ablakokra néztem, amelyek két oldalamnál, de egészen egyenlőtlenül, mélyen és magasan homorultak

széles falakban, nincs egy lélek az üvegablak mögött, a hang csak hátulról jöhet és megfordultam.

—... Inon sem lehetett... — Az ut hosszú trapézán, a széles kőköcsök felett és néhány sikkal alantabb sem volt senki.

—... Ki szólhatott?... — Fejmellem megint előre vittem tekintetemet... Mintha hostam volna benne valamit magam mögül... Fehéret... Többisik fehér geometriai tetet... Mi lehet?... Honnan?... —

Újra hátrfordulok. Az ereszdedő, fent szaggatott, lent majdnem összeálló két hátsó ismét átseprem pupilláimmal.

—... Megvan!... a fehér... megvan!... de ki mondta: monsieur!... —

Ó nem. És a fehér ötréti vászon és alatta az elefántcsontsárga arc, ez nem.

—... Ki?... — Majd fog újra síolni. Megyek tovább előre. Talán előről szólhat... Még feljebb... Gyorsabban fogok kapaszkodni, hogy elérjek egyvonalba a hanggal.

Kilépnek egy nagy lépést. —... Pardon... — Nem lehet. Az ötréti kemény vászon és az elefántcsontsárga arc feljutott odáig, ahol én megyek. Saúk utos, szük. És ha én most előrefutok, az nagy illetlenség volna.

— Please! — Félreállok és előreengedem. Állunk... — Please! — mondom mégegyszer, mosollyal.

Istenem!... talán nem lett volna szabad?... apácával szemben... de miért?... hiszen ez csak udvariasság!

— Chère soeur... s'il vous plaît... — és előrevelek a karommal. Megállt az elefántcsontsárga arc az elefántcsontsárga lábakon —

— még azt fogja gondolni, én valami rosszat akartam... — O, mégse!

—... merci... — stól egy szük hang, mint a szük utca — c'est moi qui vous a appelé... én szóltam... Te?

De ő már nem beszélit semmit, csak ment előttem az utca derekán túl és én hallgatagon és ámulva ereszkedtem utána a négyesrögű piactérre és alig tudtam egyensúlyt járni a nagy kőlapokon.

Pedig, ha akartam volna, néhettek volna más szép lányokat is, akik ekkor, a hős reggeli órákban, szépívű korcsokkal a kontyukon mindenféle magasan fekvő sikátorokból jöttek alá, hogy viset vegyenek Mária kutján.

Odszállított engem a forráshoz. Azután elintett a forrástól és mélyöblü templomhoz szölitott. Sírokba ereszkedtünk alá. Örökmécsesek világítottak fel az arconk. És én egy homályos kápolnában megkérdeztem:

— Téged milyen bántódás ért az életben? —

— Ó... — döbönt meg. — Csak mondd! — és a keze után nyultam.

— Haggy! — sikoltott — olyan vagy te is, mint ő... —

— Megosalt téged...? — Eltakarta az arcát és sirt.

Megnyit a FRENKEL-áruraktár Strada Aprinjoarelor (volt Gyufagyár-utca) 13. szám. Megelőnyösebb feltételek, legmagasabb lombardok. Ritűnő száraz helyiségek, pincék nagy befogadóképességgel. Vasuti vágány. Telefon 401, 290

1389

ceppek

sztyükben

árak

OS

árak

7. (Fóter)

1389

ceppek

sztyükben

árak

SZIN
Habin
Szomb
n
Vasárn
S
Höfön,
b
Kedd
le
Szerda
n
Csütör
b
S
ÁU
váltat
Szerda
b
Csütör
b
Péntek
b
Szomb
a
Szomb
u
Vasárn
s
Vasárn
s
Hétfo
me
Kik
előadás
mulats
nap, pé
meg a
Nemén
Forgác
Ferenc
játssza
Taif
Lengye
ját, a
Lili (L
(Lind)
Rétel
Kék
Szomb
a Kék
Somog
József
pedig
óriási
menya
Név
Igen ol
3 órak
filmde
A leg
2 lei.
Ho
folyna
operett
menye
estéjén
előadás
Egy
a buk
büntet
főszere
Véglet
a film.
téved
büntet
1925
Ut
Cle
19
L

KÖZGAZDASÁG

A CFR. fekbért szed a vámhivatalokban levő áru után is

Jogtalanul sarcolják meg a nagyközönséget

— Az Új Kelet tudósítójától —

A kolozsvári sajtó nemrégiben hosszasan foglalkozott a vámkezelési és szállítási anomáliákkal. A hírhedt kamionászműködése jogosan hívta ki maga ellen a hírlapi támadásokat. Sajnos az illetékesek semmit sem tettek a visszaélések megszüntetésére, sőt egy újabb intézkedéssel még inkább megnehezítették a szállítási akará nagyközönség helyzetét.

Értesüléstünk szerint a kolozsvári állomás igazgatósága elrendelte, hogy minden áru után, amelyet a vasut átad a vámhivatalnak, továbbra is szed a CFR. fekbért. Vagyis a CFR. olyan áru után is fekbért követel, amelyhez már semmi köze nincs, miután befejezte szállítási szerződéses kötelezettségét. Az új rendelkezés szerint a CFR a vámraktárban fekvő áru után egy tízezer kilogramos kocsiakománynál egy hónapra körülből tizenötezer lei fekbért követel.

Természetes, hogy az a kereskedő, aki önhibáján kívül nem tudja áruját a vámraktárból elszállítani, minden nap után horribilis sarcolt lesz köteles fekbérként fizetni a CFR-nek. Az új rendelet nem veszi figyelembe azt a körülményt sem, hogy igen sok áru csak vegyelemzés után állapítják meg a díjtételt és a vegyelemzés napot vesz igénybe, ami a fekbért miatt több ezer leibe fog kerülni. Tranzit árúknál pedig egyáltalán nem lehet a jogtalan fekbért elkerülni.

A szállítási akará közönség körében egyre jobban tért hódít az a vélemény, hogy az egész kamionásrendeletet sürgősen revízió alá kell venni. A revízió jogilag is szükséges, mert az új rendelet ellentétben áll a gyakorlati élettel és a tételen törvényekkel. Reméljük, hogy az illetékesek nem fognak elzárkózni a közönség jogos követeléseitől és rövidesen orvosolni fogják azokat a hibákat, amelyek végeredményben a vasuti szállítás teljes anarchiájára vezetnek.

Belföld

(x) A külföld tiltakozik a román járadékok lebélyezése ellen. Buzarestből jelentik: A kormány erestülése szerint Belgiumban több mint 15 millió lei értékű román járadék-kötvény van, amely a német megszállás idején került a belgák kezébe. Az új tulajdonosok tiltakozásukat fejezték ki a kötvények tervbavett lebélyezése ellen. Románia viszont nem hajlandó kifizetni az esedékes szelvényeket, mert a kötvénytulajdonosok nem tudják igazolni, hogy az értékpapírok 1914 előtt is az ő tulajdonukban voltak. Hasonló konfliktus támadt az olasz járadék tulajdonosokkal, akik Ausztria és Magyarország révén jutottak a román járadékokhoz.

(x) A Malomszövetség intervenciójának sikere. A bukaresti legfőbb ellenőrző bizottság hétfőn délelőtti tárgyalta a Malomszövetség ismeretes memorandumát, amelynek eredményéről táviratilag értesítette a szövetséget. A bizottság értesítette az összes prefektusokat, hogy Erdély és Bánság részére a barza liszt utáni prémiumokat csak az átadott mennyiségek után kell kifizetni a malmoknak. A lisztárakat és a lisztkiőrlési százalékat a következőképpen módosították: fehér liszt 25% kiőrlés kg. lei 5.50 barna liszt 50% kiőrlés kg. lei 3.30 korpá 23% kiőrlés kg. lei 2.50 loco malom. Ezen összeghez a malmok még egy százalék forgalmi adót is számíthatnak. Beszarábiában ugyanezt a rendszert léptetik életbe. A regátban a 47703 sz. miniszteri ren-

deletben megállapított árak maradnak érvényben. Olyan községekben, ahol műfalmos vannak, a polgármester állapítja meg az árakat, amelyek legfeljebb tíz százalékkal lehetnek magasabbak a maximális áraknál.

Külföld

(x) Zürichi zárlat szept. 5-ről. Berlin 36 25, Amsterdam —, New York —, London —, Prága 18 60, Budapest 22, Varsó —, Bécs 50. bélyegzett —.

(x) Katasztrófális a vagonhiány Jugoszláviában. Belgrádból jelentik: Amióta Jugoszláviában megindult a gabonaszállítás, egyre jobban éreztető a vagon- és mozdonyhiány. Legújabbban a vasut rendelkezett arról, hogy még a nyitott kocsiakat is csak egészen szűk távolságra lehet használni. Ez a rendelkezés óriási zavart idézett elő a forgalomban és attól tartanak, hogy az őszi és téli forgalom még a tavaszi szállítási krízis méreteit is felül fogja múlni. Legutóbb Belgrádban vasutügyi konferenciát tartottak és megállapították, hogy a vasuti vonatok nem segíthetnek a forgalom lebonyolítására, ezért újakat kell építeni. A vonatok nem rendelkezők elegendő mozdonyal és a forgalom lebonyolítására legalább két és félszerannyi mozdony és kétszerannyi kocsi kellene, mint amennyi jelenleg van. E hiányok pótlását az amerikai követség sikeresen várják.

(x) Másfél százalék vámkezelési illetéket szednek Magyarországon. A pénzügyminiszter az inség enyhítésére szolgáló intézkedések költségeinek fedezésére a külföldre kivitt, valamint a külföldről behozott áruk után vámkezelési illeték szedését rendelte el, amely kivételi áruknál az áruérték fél, behozott áruknál az áruérték egy százaléka. A behozott vám alól mentesített áruk a kivételi illeték alól is mentesek, ugyszintén a szén is.

SPORT

A román—lengyel válogatott mérkőzés részletei

— Az Új Kelet tudósítójától —

A szeptember 3-án Csarnovitzban megtartott első román—lengyel válogatott mérkőzés határozó néző jelenlétében, ünnepélyes keretekben zajlott le, de a játék mindkét félre csatlódást hozott. Mindkét csapat több tartalékkal szerepelt és míg a lengyelek azonnal magyarázzák az eldöntetlen eredményt, hogy a lembergi Polonia négy játékosra nem volt a válogatott csapatban, a romániai válogatott csapat oszátársora csődöt mondott és Auer, Schiller és Jakobi hiányát nagyon erőse a együttes.

A csapatok

a következő felállításban szerepeltek:
Románia csapata: Szatmári (KAC), Bartha (Török), dr. Hirsch (KAC), Rigó (MTK), Kinigli (NAC), Kozovich (TAC), Guga (Universitatea) Ströck (Török) Micinski (Polonia), Rónai (NAC), Drescher (NAC).

Lengyelország csapata: Resosky (Krakovia), Nuntel (Krakovia), Erikk (Krakovia), Npojda (Vorta), Cikorsky (Krakovia), Butarov (Corona), Nijinsky (Krakovia), Pripuka (Vorta), Stalinsky (Vorta), Dznik (Olsa), Sperling (Krakovia).

A játék

Károly trónörökös kikapja után a romániai csapat nappal szemben játszik a lengyelek ellen, akiket a szél is támogat. A lengyelek támadásokat vezetnek, de lámpalázuk következtében sokat hibásnak. Az eredménytelen lengyel korner után lassan lendületbe jön a romániai csapat is, megözeletti a lengyelek kapuját, de Ströck biztos helyzetből a gól mellé passzi-

rozsa a labdát. A hatodik percben a bravurosan védő Szatmári gyönyörű rávetéssel biztosnak látszó góltól menti meg a romániai kaput. A nyolcadik percben Bartha kétszer egymásután is szépen szereli a lengyelek támadását. A lengyel csapat főlénybe kerül és gyakran foglalkoztatja Szatmárt. A 14. percben Dznik balösszekötő közvetlen közletről éles lövéssel védtelen gólt lő. A romániai csapat energikusan támad, de eredmény nélkül. A féldő végéig változatos mérkőzést folyik, amelyet lengyel főlény jellemez.

A második féldőben

eláll a nagy szél és a nap sem nyújt egyáltalán hátrányt a helycsere után a lengyel csapatnak. A romániai válogatott erős tempót diktál, hatalmas főlénybe kerül és csaknem kapujához szorítja a lengyeleket. A 10. percben Kozovich a lengyel kapu hibájából a balsarokba helyezett szabadrúgással egyenlít. A romániai csapat további támadásai a lengyel csapat „onebekk” védekezéséi szisztemája miatt nem járnak eredménnyel. Az egy bakrendszer miatt a romániai csatársor állandóan leszállába kerül. A bíró mérkőzés folyamán 68 román off-side helyzetet fűtült le.

A mutatott játék alapján a romániai csapat megérdemelte volna a győzelmet. A csatársor azonban csődöt mondott. Guga volt a legjobb, míg Rónai és Drescher nem produkáltak különösebbet. Ströck néhány szép akciót vezetett, kétszer azonban könyönyű és biztos helyzetből a kapu felé emelte, egyszer pedig a kapus kezébe rogtta a labdát. A romániai csapat legjobb embere Szatmári volt, aki bámulatos védekezéssel valóssággal elragadta a közönséget. Károly trónörökös külön is gratulált szép védekezését a kitűnő kolozsvári játékosnak. A hátrédek az első féldőben gyengén működtek, a második féldőben megfélelter a hozzájuk fűzött várakozásnak. A fedezetsorban Kozovich és Kinigli játéka magasított ki. Akcióik azonban a tehetetlen csatársor miatt nem jártak pozitív eredménnyel és es főleg Micinski rovására irandó. Ha Micinski helyén bármelyik kolozsvári center játszott volna, a romániai csapat megnyeri a mérkőzést.

A lengyel csapat

legkimagaslóbb embere Sperling balszélső csatár volt, aki villámgyors lefutásával és pontos, éles lövéseivel tünt ki. Nagyon jó volt Cikorsky centerhalf és a két hátrédek. A kapus merészen, de biztosan védett. A lengyel csapat általában gyors és stilusos játékot produkált, a szélsők kiszórtatás ivel gyakran teremtettek veszélyt, de a romániai csapat technikája határozottan fejlettebbnek látszott.

Uzsás

A TAC uszóversenye. A Temesvári Atlétikai Club szeptember 10-én az Igiens uszodában országos uszóversenyt rendez. Versenyszámok: 1. 33 m. gyorsúszás. 2. 50 m. gyorsúszás ifjúsági. 3. 100 m. gyorsúszás főverseny. 4. 50 m. hűlgyszás. 5. 66 m. oldalúszás. 6. 100 m. mellúszás. 7. 200 m. mellúszás. 8. 100 m. hátúszás. 9. Buzárszás. 10. 4x66 m. vegyes staféta. Propaganda pólmérkőzés. A versenyeken részt vehet minden romániai sportegyesület amatőr és igazolt tgja. A versenyt az FSSR által elfogadott nemzetközi szabályok szerint rendezik. Nevezési zárlat szeptember hó 8-án. Nevezések dr. Naschitz István belváros, str. Dragalina 3. (dr. Feld Kálmán ügyvédi iroda) címre küldendők. Az első, második és harmadik helyezettek a TAC éremdíjazásában részesülnek. Nevezési díj egyenként 20, staféta 80 lei. A tét nélkül, valamint a határidőn túl érkező nevezéseket nem veszik figyelembe.

Felelős szerkesztő DR. MARTON ERNŐ
Híradó: KARDINA nyomda és híradóvállalat R.T.
Szerkesztőségi telefonszám 977.

— Olvasta már Agnon, a legnagyobb élő héber író regényét „És a meggörbedt kiegyenesedik”?

— Hol volt?
Épen hogy fel tudott csuklani:
— Pro — vanceban...
Hallgatva buntunk fel az alacsony bolthajtás alatt. És úgy volt közöttünk minden, mint eddig. Csak most én mentem előre.

— Hova? — kérdezte gyengén. Naszrét peremére intettem.
— Nézz kelet felé!

Jezreel tág síksága felett álltunk és kelet felől láttuk a Gilboa-hegységet.

— Tudod mik azok a fehér pontok a hegy alatt?

Intett a fejével: nem.

— Hát ezek a vörösfedélű házak velünk egyvonalban?

Nem tudta.

— Hallottál Naszrétől?

Nem hallott.

— Láttad a hébereket szabad életét?

Nem látta.

Akkor mit tudsz te az új életből?

— Én csak a régi fájdalmaimat tudom.

— És a hébereket szereted?

— Gyűlölöm őket.

És elfordult, mert az országon szeker igyekezett fel Nazaretbe és lobogó hajó héber lányok ültek a két szélén és daloltak.

— Ó... ezek! — gondolt rájuk rosszindulattal és már nem bírta ki tovább a látványt, személyes boldogtalansága elkezdte vele a mellében verezedni, hosszú körmökkel megbavájt, valaki lassít felülről: — adjon neki husz pisztort! — majd elbódultam, formákat kerestem hozzá, de a telefonista kacagott a póznáról: — ugyan! — gyorsan kezébe nyomtam a pénzt — jous permettez... chère soeur... — jól megnézte — felelő megint nagyot nevettek és az apaca ektor már nem volt ott, nem is körszönt és ezen a napon nagyon gonoszokat mondhatott társnőinek a héber lányokról a póznáról, a telefonistákról, mert sorsának fájdalma még jobban ránehezedett a szívére ezen a napon, mint egyébkor.

*
Este megint együtt voltam a telefonistákkal. Nyolc órára mindenki lement a póznákról, (szerzetesek és apácák mély barlangokból jöttek fel ebben az időben) derektról leoldották a kapeszoló övet, aztán valamenynyen kiültünk egy kis arab butik sárga gyékényesekre kávézni. Navarétban, egy postaisztviselőn kívül, nem lakik szidó, mellettünk osupa keresztény arabok és európaiak sétáltak el, — mi nagy magányosságban és a keresztény megváltó nevelkedő helyén a kis Nazaretben élünk — mondotta külön mindegyiknek a mozgása, a chalucok makrapipájából pedig finom kék füst szállt fel — mi dolgozunk, pipázunk és énekelünk — öreg barát jött barna csuhában — ti megzavartátok a mi szép egyhangúságunkat! — nem igaz, csak telefont és távirót vezettünk be a városotokba! — kopogtak a héber vastag cipőinek talpán a szegek, kijött az én apácám is és én közöntöm — chère soeur... bonsoir — de ő nagy szemet meresztett és elfordult, — kérem én idetartozom!... kérem én idetartozom! — kiáltottam lélekzakadva utána, nehogy valakinek is csak észbejusson, hogy én a herék és a léhűtők közül való vagyok és gyorsan megöletem az én drága egyetlen emberemet — no, mi az? — szóltak ők osodálkozva, mert azért ők nyers, materialisztikus alapon álltak és már elszórtak a romantikus európai kitérősektől — semmi... — mondtam — és ti csak legyetek mindig ilyen kemények és guonyokdók és ne tegyetek soha engedményt a gyengeségnek és az előítéleteknek!
Amikor hazamentünk a közös nagy lakásra és a kis telefonistacsoport az elvégzett munka jóleső érsztében vig héber nótákat dalolt, egyik hideg keresztől, amely mellett elhaladtunk, mintha mosolygó, szerető szemekkel tekintett volna le ránk a mi fajnkból való férfi és, míg elnézett a kolostorok felett, azt mondta volna meleg, beteljesedélt besselddel:
— Nem őket, titeket gondoltalak...
Ben Ami

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Habima Erdélyi Zsidó Színpad

Irgató S. Stramer

Heti műsor

Szombaton, 1922. szeptember 9 én premierbérlet 1. szám és
 Vasárnap, 1922. szeptember 10 én A bérlet 1. szám: Geld Liebe und Schande.
 Hétfőn, 1922. szeptember 11 én premierbérlet 2. szám és
 Kedden, 1922. szeptember 12-én A bérlet 2. szám: Chazkele Kol Bojnik.
 Szerdán, 1922. szeptember 13-án premierbérlet 3. szám és
 Csütörtökön, 1922. szeptember 14-én A bérlet 3. szám: Das Bilbu (Die Stiefmutter).

Állandó és 10 szelvényes bérletek válthatók a napi pénztárnál.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Szerda: Taifun. (Rendes helyárakkal. Napi bérlet 1. szám. A.)
 Csütörtök: Kiki. (Ujdonság először. Premierbérlet 2. szám. Premier helyárakkal.)
 Péntek: Kiki. (Ujdonság 2-odszor. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 2. szám B.)
 Szombat d. u. 3-kor és 5-kor: Névtelen asszony. (Mozielődés igen olcsó helyárakkal. Főszereplő: Márkus Emilia.)
 Szombat este fél 8-kor: Kék mazur. (Operet-ujdonság, 16-odszor. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 3. sz. C.)
 Vasárnap d. u. 3 órákor: Tatárjárás. (Uj szereposztással. Olcsó helyárakkal.)
 Vasárnap este 8 órákor: Hamburgi menyasszony. (Operet-ujdonság 9-odszor. Rendes helyárakkal. Bérletszűnetben.)
 Hétfő: Tüzek. (Ujdonság 4-edszer. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 4. szám A.)

* másorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztárnál.

Kiki. Csütörtökön este lesz a bemutató előadása premierbérletben Pécard híres, mulatságos világiatékának, a Kiki-nek. Másnap, pénteken rendes bérletfolyamban ismétlik meg a Kiki előadását. A Kiki főszerepeit Neményi Lili, Tarnay Teréz, Fajk Rózi, Forgács Sándor, Mihályfi László, Oláh Ferenc, Cselle Lajos, Izsó Miklós fogják játszani.

Taifun. Ma este új szereposztással adják Lengyel Menyhért világhírű, izgalmas drámáját, a Taifun-t. Főszereplők lesznek: Poór Lili (Ilona) Janovics Jenő (Tokoramo), Mihályfi (Lindner), Tarnay Teréz, (Hempel Teri), Réthely, Cselle Lajos, Nagy Gyula.

Kék mazur és Hamburgi menyasszony. Szombaton este Lehár nagyszerű operettje, a Kék mazur kerül színpadra Kolbay Lidikóval, Somogyi Emmivel, Tompa Bélával, Berky Józseffel a főszerepekben. Vasárnap este pedig kilencedik előadása lesz Ince-Kulinyi óriási sikert aratott operettjének a Hamburgi menyasszony-nak.

Névtelen asszony — Márkus Emiliával. Igen olcsó helyárakkal kerül színpadra szombaton 3 órákor és 5 órákor a Névtelen asszony c. filmdráma, főszerepben Márkus Emiliával. A legdrágább jegy is csak 7 lei, a legolcsóbb 2 lei.

Hollandi menyecske. Lásas szorgalommal folynak az előkészületek az idei évad első operet-ujdonságának, a Kálmán Imre Hollandi menyecskejének. A jövő hét csütörtöki estéjén lesz a Hollandi menyecske bemutató előadása.

MOZGÓK MŰSORA

Egyetem mozgóban. Szerdán fut utoljára a bukaresti Apollo filmvállalat nagyszerű bűnügyi filmje: Egy rejtélyes gyilkosság, főszerepben: Huszár Károly és Paul Richter. Végtelen érdekes problémát bizonyít be ez a film, hogy az igazságszolgáltatás sokszor téved és ártatlanokat sújt, tehát a halálbüntetés eltilandó.

Utazó bőrönd és táska legjobb minőségben kapható Farmati bőröndösnél Cluj, Str. Memorandului (Unité-u.) 16.

Valutapiac szeptember 5-én

TÖZSDÉK	Lei	csék kor.	márka	fran. frank	svájci frank	lira	osztr. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	lengy. marka	dollár	holl. forint	török font	avéé kor.
Bukaresti valuta deviza		447 470	11	1120 1095	95 26	628 575	24 18	8 6	595 635	172		205	141 146			
Bécs valuta deviza		2575	53	5900	14400	3300		3650	338250				75775			
Prága valuta deviza			205	229	562	129		132					29			
Berlin .. valuta deviza		4975		11390	277	6375	185	61	6525				1460	560		
Zürich .. valuta deviza		1825	36			2387	750					6	524			
Paris valuta deviza		930	43	90		244	5610	2	5733							
Budapest valuta deviza		17	72	165		410	94	255					2127	835		

Külföldi likőr és pezsgó Lucullus-nál Oradea-Mare, Bemer-tér 1392 különlegességek kaphatók

PALATÁBLÁT Feltűnően olcsó engross árak! Kérjen árajánlatot és mindenféle rövidárut csak a „PROGRESS” import-cégnél ORADEA-MARE vásároljon

Papír és fűszernagykereskedők figyelmét felhívja az iskola sasonva „Zea” első román krétagyár Cluj.

Shalom postán utánvét mellett pontosan szállít 1344 Winkler Mór & Co szálműgyára Cluj, Piata Mihail Viteazul (Széchenyi-tér) 39. Telefon 12-90. Árjegyzék és kérésre kivántra ingyen.

Vaskeveskedők és bádógosok! Hitelesített űrmérték és űrmérték részek legolcsóbban beszerezhetők **Biró Márton**, 1390 fém- és bádógipari üzemeben Cluj

Máramarosi Takarékpénztár Rt. Sigethul-Marmatiel (Máramarossziget) Alapítva 1898. Telefonszám 114-111. Távíratcím Máramarositakárék. Idegen pénzek vétele és eladása.

Kenderzsineget, zsinorokat és hevedereket raktárról szállít 1381 **Bleier és Weisz** cég vezérképviselete Emanuil Salamon & Co. Cluj, Piata M. Viteazul 40.

Átutalásokat eszközöl a bel- és külföld bármely piacára a legelőnyösebb feltételek mellett. Betéteket a legmagasabb kamattalábal mellett gyümölcsöztesít. Váltak leszámítolása és ipari vállalatok finanszírozása. 1378

Telefon 749.

OLOSKAIRTÁS!
GARANCIA MELLETT!

LEGUJABB
SZOBAFESTÉS
 CIMFESTÉST ÉS MÁZOLÁST VÁLALD

GRATZ

CLUJ,
 STR. SAGUNA 16.

ÁTUTALÁSOK!

a külföld bármely részébe legszolidabban eszközöl a

Forgalmi Bank Rt.

Cluj, az Urania palotával szemben. Idegen pénznemek vétele és eladása, folyó számlák, lombardkölcsönök, betétek naptól-napig a legmagasabban kamatoztatnak. **Telefon 1-69 és 7-25.**

Szarut, azaruhegyet, agancsot, husolást és csontot, valamint mindennemű timárhulladékot legmagasabb napi árban vásárol **Szaru- és csontárugyár Rt. Cluj** 1310

Textiláru
 legolcsóbb beszerzési forrása **Klein Sámuel és Fivére** kézműru nagykereskedőknél **Cluj**, Piata Mihail Viteazul (Széchenyi-tér) 34.

MEGNYILT **Charlotte Székely Sarolta** angol és francia női divatterme CALA REG. FERDINAND 22. sz. alatt.

Kereskedők figyelmébe!

Megérkezett nagymennyiségű garantált 400 yardos **cérna** Aida és különböző pamutok, **barchet** és himzett kendők, harisnyák és téli árak. Postai megrendelések pontosan effektuálva. **Eladás csak nagyban!**

ORIENT
 kendő és rövidáru nagykereskedés **Cluj-Kolozsvár**, Szép-utca 2. sz. Cégtulajdonosok **Hirschhorn & Barabás** TELEFON INTERURBAN 43.

peroben a gyönyörű től menti nyolcszázötvenöt és tizedesát. kerül és mártit A lőszekből el védhe- pt ener- nékül. A yjáték fo- ellemes.

nap sem a hely- A ro- ót diktál, csaknem get. A 10. el kspav tt szabad- ai csapat vel csapat mája miatt egy bak- osatársor A bíró a off-side

a romá- na a gyón esödöt yjobb, mg rodnkáltak any szép ban köny- kapu főlé us kezébe apat leg- aki bámu- elsgadás- kős külön a kitűnő átvédők az öködtek, a a hoz- A fede- gli játéka an a tehe- jártak pe- főleg Mi- Micsinszki center ját- apát mag-

rling tal- i villám- éles lövé- ó volt Ci- ét hátvéd. ar védők. gyors és a szélsőz. teremtettek apat tech- öbnek lát-

Temesvári 10-én az szőrveteyt 23 m. gy. r- szezés ifj- főverseny. m. oldal- 7. 200 m. á. 9. Bu- ss staféta. A verseny- ániai sport- tsgja. A gadoit nem- deszik. Ne- 8-án. Na- belváros, lámán ügy- . Az első, ettek a TAC. Nevezési lei. A tét tul érkező relemba.

TON ERNŐ vállalat Rt., ám 977.

n, a legna- regényét t. nesedik?

Szép, izléses nyomtatványt csak az UJ KELET nyomdája készít

Névjegyeket, eljegyzési, lakodalmi kártyákat, üzleti nyomtatványokat a legrövidebb idő alatt és a legjutányosabban szállítunk.

„Kadima“-nyomda és kiadóvállalat Rt. Cluj-Kolozsvár Str. Baron L. Pop 10. Telefon 879.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlés díja szavanként 1 lel. Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lel. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szöveg — 10 lel. Jellegű hirdetésekre semminemű leltárgyellást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésnél a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbítanak. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lel 60 banl bélyegköltésig fizetendő.

Kissebesen lakó uri zsidó családhoz egy harmadik gimnázista és egy negyedik elemista mellé nevelő vagy nevelőnő kerestetik, aki őket mint magántanulókat vizsgára előkészíthetné. Ajánlatok referenciákkal és fizetési igények megjelölésével a kissebesi gránitbánya igazgatójához. 4628

Vidékre nevelőnő kerestetik, aki a román, magyar, német és héber nyelvből IV. elemi vizsgára elő tud készíteni. Lehetőleg hegedűlni tudjon. Cím a kiadóban. 4630

A »Nationala« biztosító társaság keres periekt román-magyar férfi vagy női könyvelőt és levelezőt; valamint egy megfelelő iskolai képzettséggel bíró ügyes és agilis fiatalembert, aki egyik helybeli banknál a biztosítási osztályt kezelné, ugyszintén felvételnek üzletszerzők fix fizetéssel és magas jutalékkal. Jelentkezők délelőtt 9-2-ig Deák Ferenc-utca 6-8. 4628

Tisztelettel értesitem a hölgyközönséget, hogy a női ruhavarrást elsőrendű külföldi munkaerővel tovább folytatom. Utcai és estélyi ruhák, kosztümök jutányos árban a legegészságban készülnek. Ugyszintén gyöngy és mindenféle kézi és péphímzés újdonságot divatlap szerint legszebben készít a

Műhímező Szalon
volt Unió utca 15, (Emelet).
Tanulólanysok felvételnek. 1410

Kiképzett kántor a nagy ünnepekre előimádkozói állást keres. Bal miszef. Leveleket »Kántor« jellegre a kiadóhivatalba kérek. 4624

Orth. kóser ebéd, vacsora kapható Str. Malaşe 7. Metropol mellett. 4623

Óvónőt azonnali belépésre Napközi Gyermekotthona részére keres a Cluj-kolozsvári írt. Jz. köztény nögyelet. 4625

A balázsfalvi metsző, aki שוב בעל קורא, מו ל בעל תוקיק בעל תפילה ומקרה, מו ל בעל תוקיק rendelkezik, elsőrendű referenciákkal keres állást. Cím: Groszmann Ábrahám metsző Blaj (Balázsfalva).

Nevelőnő három gyermekhez 1-3 elemi oszt. magyar-román kerestetik. Műmalom, Borgóprund. 4621

Hordó nagyobb tételben olcsón eladó Stein, Calea Victoriei 81. 4620

Benősülni óhajt izr. jómódu családba 28 éves jömegejelenésű, kereskedelmileg képzett fiatalember. Megkereséseket »Solid« jellege alatt a kiadóhivatal továbbítja. 4612

Gépirónó periekt román és német tudással kerestetik. Gyorsirók előnyben. Hoffmann mérnök, Str. Regina Maria 38. 4608

Telket keresek bérbé, lehetőleg a Str. Dorobantilor (volt Honvéd-utca) vagy annak közelében. Vétel nincs kizárva. Hoffmann mérnök, Str. Regina Maria 38. 4609

Uvegkereskedőség jömegejelenésű periekt szakember felvételtek. Ausländer Lajosnál Cluj Kolozsvár. 4595

Órás üzlet berendezéssel, esetleg áruval azonnal átadó. Cím: Katz órás, Szilágycséh. 4599

Elcserélném a városban levő két modern szobából és konyhából álló lakásmat nagyobb, kertes lakásra. Lehet a külső részeken, esetleg magasabb helyen is. Leveleket »Kölcsönös« jellegre az Új Kelet kiadóhivatala továbbítja. Telefon 977 és 844.

Orth. kóser étterembe ügyes szakácsné és kiszolgáló leány felvételtek. Wesselényi Miklós u. 10. sz.

A medgyesi Talmud Thoraegylettől.

Sz. 1-922.

Pályázat

A medgyesi Talmud Thora-egyesület pályázatot hirdet két tanítói állásra, melyek közül az egyik תלמוד תורה és חשבון oktatására, a másik pedig תלמוד תורה és חשבון oktatására kezdő gyermekekkel képes legyen. Az oktatási nyelv lehetőleg német vagy szép jargon legyen. Fizetés az idősebb tanítónak havi 2200 lei és a fiatalabbnak megállapodás szerint.

A kellően felszerelt kérések legkésőbb f. évi szeptember hó 15-ig beadandók. Az állások Tisri 1-én, de legkésőbb 24-ig elfoglalandók.
Medgyes, 1922 szeptember hó 1. 4588

Écskeper, mosóvíz, felsőbőr és szilgyártóállomás állandóan nagy készlet késznyben és nagyban. Legolcsóbb árak mellett. Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is eszközölök. Vagontételnél 5 százalék kedvezmény.

SÁMSON-BÖRGYÁR

Gyufagyár-utca 1. Gyorsáru raktárral szemben. Telefon: Gyár 3-86, lakás 8-87. szám.

UNIUNEA COMERCIALA

Központ: Bukarest

1382

Fiókok: Galați, Jassi, Constanța, Timișoara és

Cluj, Strada Regina Maria (Deák Ferenc-u.) 32.

Mindennemű bel- és külföldi nyers és finomított olajok állandóan raktáron, n. m.: vazelin, transformator dynamo, kompressor, cilindrantó olajok, tolvotzezir, kocsikeoccs stb. a legolcsóbb napi áron. Továbbá állandó raktár: Fűszer és gyarmat, vas, drogua és manufacturcikkokban. Most érkezett: Quebracho, gesztenyekivonat, degrass, Fischthran chamotte-tégglák (West-: böhmische Kaolin und Chamotten-Werke Prag vezérképviselete.) —:

Uj teherautók!

Szörmék művészies feldolgozása

Eredeti modellek

Telefon: 12-12.

Déri Lajos,

Cluj, Strada Memorandului No. 3. (volt Unió-u.)

Butorkereskedők és butorvásárlók figyelmébe!

Mielőtt szükségletüket beszereznek, tekintsek meg raktárunkat, ahol nagy választékban különösen **háló ebédlő és uriszobák** kaphatók. Kedvező fizetési feltételek mellett is. Elvállalunk: szállodák, éttermek, kávéházak, üzletek és bankok stb. berendezését.

Victoria Faipari és Műbutorgyár Részv.-Társ.
Tárgu-Mureș — Marosvásárhely

Gyártelep: Str. Bererie (Sörház-utca) 17.

Üzlethelyiség: Sft. Georg (Szentgyörgy-u.) 5.

„Kálnai“ Malom Kőgyár

Tárgu-Mureș — Marosvásárhely

Gyárt legnagyobb teljesítményű, ugy buza, mint tengeri őrlésre alkalmas, francia rendszerű, rakott malomkővet. Minőségért garanzálók! 1367

Zsák és Ponyva

Gabona-, liszt- és műszaki célokra új és használt állapotban nagy tételekben s a legelőnyösebb áron szereshető be:

Kötél, zsinag, vitorlaváson, kárpitosárak nagyraktára Telef. 905. Táv.c. Weisz Kálmán

Weisz Kálmán
Oradea-Mare

Porcellán és edénykereskedők figyelmébe!

Karlsbadi porcellán árak: u. m. sima, gyöngyös, relié, duplaerős, mély, lapos és dessert tányérok; sültés, tészta stb. tálak, gyönyörű, mintás teás csészék, bögrék stb. a napi áraknál sokkal olcsóbban.

Kérjen árajánlatot! 4386-1

B. Gál, porcellánkereskedő Déva. Telefon 27.

S. EISENSTÄDTER & Co

szücs és szörme áruháza

Főüzlet: Calea Victoriei 2.
Fiók: Ovár (Szentlélek és Kinizsi-u. sarok)

Szörmeáruban állandóan nagy készlet!

Telefon 6-53 Sürgőnycim: Metalnacht.

L. NACHT

Soc. in nume colectiv kolozsvári

[Piața Cuza Voda 12.] raktárába nagy mennyiségben érkezett:

Fekete lemez minden méretben 0.5-8 mm.

Horgangozott méretlemez Fekete és horgangozot fedélemez Horganglemez Fehérlémez

Vörös és sárga rézlemez Vörös és sárga rézrudak Vörös és sárga rézcsovek

Gázcsövek 3/8"-2" Mannesmanncsövek 102 mm. átmérőig

Transmissio Csapágutémek 10-75 százalék Antimon, angol ón

(Banka és Lamm & Flagg) ólom Patkósarok (Brevillier & Urban)

Mindennemű csavarárak (Brevillier & Urban)

Felde-féle Remscheldi Gatter és Körfürész

Vas és acélrótok Rud, abroncs, lapos, keréktalp, szeglet és idomvas

Technikai cikkek

ENGROS!

ELADÓ

700 kg. 5-ös, copolt vígonyafonal, 1 használt, de jókarban levő 150 cm. széles Gesler-féle gyártmányu, teljesen új, 155x1000 mm. méretű, precíz vas-esztergapad gyári felszereléssel együtt. 30 drb. külföldi gyártmányu, méretű és erősségű kézi kötőgép. 1 drb. motorhajtásu, Singer-féle gyártmányu vágó készülékekkel ellátott szegőgép.

Telefon: 599.

Bővebbet:

Nagy-féle kötszővőipar
Timișoara, Gyárvaros Palyka-utca 1.

Cégtáblákat

legolcsóbban készít 1816

JAKAB

Strada Regala 12a, (volt Majális-u.)

Engros. Olcsó bevásárlási forrásrövid, bazár, galanterie cikkekben Feiner Testvérek, Cluj, Unió-u. 11. Bent az udvarban. 1303

Citrom

300 és 860-as

Sardella paszta 1/4 és 1/8-os

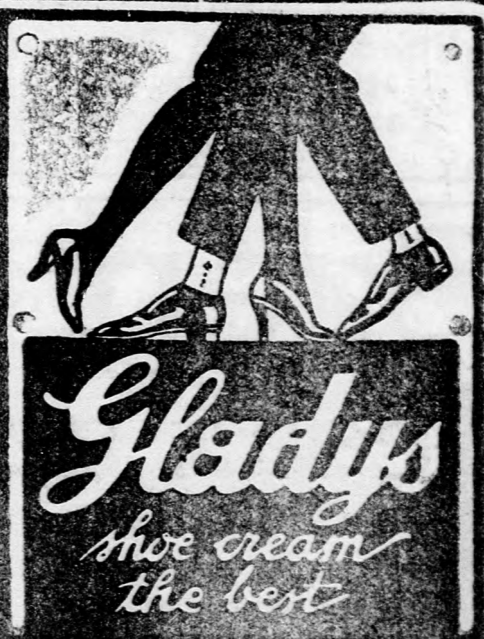
és Sardella gyűrű (pingli)

olasz gyártmány 1/10, 1/8, 1/6, 1/4, 1/2, 1/1 kg.-os

Vanilla, salycil, naphthalin, gyanta, salstrom, gyeryia nagyobb mennyiségben kapható

LÉB FIVÉREK Cluj

1401 [Telefon 471.]

Gladys
shoe cream
the best

Az előkelő világ cipőkremje